

کتوو امثال سلیمو

۱

ترسِ خداوند شروع فهم و دانش آ

^۱ مَثَلِیا سَلِیمو، گَرِ داوود، پاتشاهِ اسرائیل:

^۲ اِی مَثَلِیا سی پِنا آکِه آیم دُونِسُوئَه کِه حَکمت چِینَه وَ دُونِسُوئَه کِه تَعَلیم چِینَه وَ حَرفِیاپی کِه وَ آیم دُونائی مَثَلِیا بَقَمَه؛

^۳ وَ سی یِکِه آیم یای بیره چَطور وا حَکمت رِفَتار بَگَه، وَ چَطور دِ صالِح بَیئَه وَ عَدالت وَ انصاف زِنَه اِی بَگَه؛

^۴ اِی مَثَلِیا سی پِنا آکِه وَ آیم سادَه، عَقْل وَ هوش بَئَه وَ وَ آیمیا جُوو فَهم وَ قَدَرت تَشخِیص.

^۵ بَیل تا حَکیمیا بَشَنوئَن وَ وَ اَوچَه یای گِرتَه اِضافَه بَگَن

بَیل کَسی کِه دَرک می گَه رَه سِیش رُوشه با،

^۶ کِه چَطور یه مَثَل وَ یه قِصَه کِنایَه دارِنَه بَقَمَه وَ چَطور قِصَه یا حَکیمیا وَ مَعما یا شُونَه دَرک بَگَه.

^۷ ترسِ خداوند شروع فهم و دانش آ،

آیمیا احمق آن کِه حَکمت وَ تَعَلیم وَ تَرِیئَنه خوار میئَن.

نصیحت و جَوونیا

^۸ گَرِم، وَ نَصیحت بُوأ خوت گوش گُو،

وَ اَوچِیئِ نِه کِه دَات وَت مَثَل پُشت گوش نُن؛

^۹ سی یِکِه اِی چِیا وَ رِی سَرِت تاج آن

وَ رِی مِیلِت گَرِدوَن.

^{۱۰} گَرِم! وَقتی گَناکاریا تَلاش می گَن تُونَه بَفریوَن،

تَن نِه.

۱۱ آر بُن: «وا ایما بیا تا د گمین خي بنشینیم
و بیا د خفا بی جَهت و یه آیمه معصوم رمال بیاریم؛

۱۲ بیا تا وئونه هه چی فُور، زنه زنه قیت بئیم
گردشونه ییگی، چی ونونی که نوهلمونه و چاه و هار مِفَتَن.

۱۳ گرد چیا گزوقیمت و چنگ میاریم
و حوتیا حومونه د غنیمت یا پُراپر میکیم،

۱۴ بیا وا اما هُمراه بو
و هَمه وا یک په کاسه مَوتیم»-

۱۵ گرم، وا وئو هُمرا نو،

و د زیا وئو گوم نئی؛

۱۶ سی یکه پایاش و جانو گئی می دوا،

و سی رختنه خي عجله دارن.

۱۷ وراسی هم که وله کِردنه تور ور چش پَزنده،

چنی بیخود آ!

۱۸ اما ای بیایا د کمین خین خوشو مینشین

و د خفا انتظار مرگ خوشونه میکشن!

۱۹ چنینه عاقوت او کسی که د طمع سود ناسرع بوئه؛

او چیئی که و دس میا، جونه صوحونیا خوشه میسونه.

حکمت صدا میاره

۲۰ حکمت د کیچه یا وا دنگ بِلن جار میزنه

و د میونیا دنگ خوشه بِلن می که؛

۲۱ د سر کیچه یا شلوغ می قارنه،

و و دروآیا شهر، قِصه میکه، حکمت چنی جار میزنه:

۲۲ «ای آیمیا ساده، تا چنی دوس داریت ساده بَمونیت؟

تا چنی قاف شونیا، د لُقوز ونه خوشش میا؟

و احمقیا د دانش بیزار مونتَن؟

۲۳ آر توبیخ منه بشنوئیت و ورگردیت،

مه روح خومه و ری شما میریزم

و گُلوم خومه و شما دیاری میکم.
 ۲۴ د اوچه که جناثو کِردم و مه گوش نگریتیت
 و اوسه که دسه خومه سی کمک و ت دراز کِردم، کسی اعتنا نکرده؛
 ۲۵ د اوچه که نصیحت منه یه سره نئیته گرتیت
 و ناحاسیت تویخ منه قبول بکیت،
 ۲۶ مه هم د مصیوت شما می خیم
 و وقتی ترس و وحشت شما نه میزه،
 مه هم مسخرت میکم -
 ۲۷ بله، وقتی که ترس و وحشت هه چی توفان شما نه بیر،
 و مصیوت چی بای گیره شما نه د یک بیچنه،
 و تنگی و فشار و شما زور بیاره.

۲۸ اوسه منه حنا میکن، اما مه جئو نیمم؛ سخت د فتراق منن اما منه نمیجورن.
 ۲۹ سی یکه د فهم و دانش بیزار بین،
 انتخاب نکرده که د خداوند بترسن؛
 ۳۰ سی یکه نصیحت منه گوش نکرده،
 و تویخ منه سرتاسر خوار شمردن.
 ۳۱ پس ثمره ره خوشونه موخورن
 و د مصول کاریا خوشو سیر موین.
 ۳۲ سی یکه سرگشی آیمیا ساده، ونونه و گشته منه،
 و بی خیالی آیمیا احمق ونونه د پا در میار.
 ۳۳ اما هر گه و مه گوش بگه، د امنیت زنه اپی می گه،
 و د آسایش میمونه بی یکه هیچ ترسی د بلا داشتوا.»

ارزش حکمت

۱ گرم، آر قِصه یا منه قبول بکی
 و احکام منه و ته خوت اندوخته بکی؛
 ۲ آر گوش خوت و حکمت بسپاری

۱ و دِلِ حُوتِ وِ فِهْمِ بَجَسِبِنِي؛

۲ بله، آر تُو دونائینه حنا بَکی

۳ وَ دَنگِ حُوتِ سِی فِهْمِ وُ دَانشِ بِلِنِ بَکی؛

۴ آر هِه چِی نقره دِ دُمِشِ بُوپی

۵ وَ هِه چِی گنجِ پَنهُو مَنیشِ بَکی،

۶ اوسِه ترسِ دِ خداوندِ نِه درکِ مِی کِی

۷ وَ وِ شِناختِ خدا دسِ پیا میکی.

۸ سِی یِکِه هِه خداوندِ آ که حکمتِ مِئِه،

۹ وَ دِ گِپِ خداوندِ آ که گلوِمِ شِناختِ وُ فِهْمِ میگِه وَ دَر.

۱۰ او حکمتِ ناپِنِه سِی آیِمیا دُرِسکارِ اندوخته میگِه

۱۱ وَ سِی وَنونی که دِ صداقتِ گومِ وِرمیازن، سِپَرِ آ؛

۱۲ رِیا عدالتِ نِه حفاظتِ مِی گِه،

۱۳ وَ رِیا مقدسیا خوشه پاسوونی مِی گِه.

۱۴ اوسِه درکِ میکی که صالحِ بیئِه وُ عدالتِ وُ انصافِ چِیئِه،

۱۵ اوسِه هر رِه خُو وِئِه، پیا مِی کِی.

۱۶ سِی یِکِه حکمتِ وِ دِلِ تُو واردِ موئِه

۱۷ وَ معرفتِ سِی جُونِه تُو گوارا مُوئِه.

۱۸ قدرتِ تشخیصِ، تُونِه پاسوونی مِی گِه.

۱۹ وَ فِهْمِ وُ دَانشِ تُونِه مُحافظتِ مِی گِه،

۲۰ وَ تُونِه دِ رِه آیِمیا شیرِی،

۲۱ وَ دِ مردِ مونی که خرفیا بی را میزنن؛ راها مِی گِه.

۲۲ گسونی که دِ رِه راسِ وِر گَشْتِنِه،

۲۳ وَ دِ رِیا تاریکیِ گومِ وِرمیازن؛

۲۴ گسونی که دِ کاریا گنِ خوشحالی مِی گن،

۲۵ وَ دِ گزِی شِرارتِ کِنفِ مِی گن؛

۲۶ وَ هر کاری که مِی گن،

۲۷ دِ رِی حُقّه بازی وُ نادوِرسی آ.

KORPUS
Building Bridges with the Word

١٦ پس تو دِ دَسِ رَني كه وِ تُو حَرُومَه،
دِ دَسِه زَينه زَنا كار كه زُوُونَه چَرِبِ وِ نَرم دارَه راها مُوئي.
١٧ زَنيكه، شَرِيك زَينه اي جُووني خوشَه تركِ مي گَه
وِ عَهدي نِه كه دِ بَرُوورِ خدای خوشِ بسته،
دِ وِير مُورَه.

١٨ سي يَكِه حُوَنَه او وِ كامِ مرگِ فِرُو ميَرِ
وِ رَيا او وِ دِيارِ مُردِيا.
١٩ هيچكُومِ دِ وِئُونِي كه وِ تِه او رَ مي رَن، وِرِ نَمِي گَرَدَن،
وِ نَه دُوآرَه وِ رَيا حِياتِ دَسِ پِيا مي گَن.

٢٠ اما تو دِ رَه مَرِدْمُونَه حُو، گُومِ وِردارِ،
وِ رَيا آيمِيا صالِحِ تركِ نَگُو،
٢١ سي يَكِه آيمِيا دُرسكارِ زَمِينَه وِ مِراثِ مُورَن
وِ وِنو كِه صَدَاقَتِ دارَن دِ وِ باقِي مي مُوئَن؛
٢٢ وِلي آيمِيا شَرِيرِ دِ رِي زَبي بُرِيَه مُوئَن، وِ خِيانَتكارِيا دِ زَبي رِيشَه كِه مُوئَن.

٣

وا تَمُومِ دِلِ خُوَتِ وِ خِداوندِ توكلِ كُو

١ كَرِمِ، تَعليمِ مِنه دِ وِيرِ نُورِ
بَلَكَمِ دِلِ تُو فِرْمُونِيا مِنه نِيَه دارَه،
٢ سي يَكِه وِ رُوزِيا وِ سَالِيايِ عُمَرِيتِ اِضافَه مي گَه
وِ صِلِحِ وِ سِلامَتِي وِ زَينه اِبي تُو حاكِمِ موئَه
٣ اِجارَه نِه مَحَبَتِ وِ وِفادارِي دِ تُو دِيرِ بُوئَه؛
بَلَكَمِ وِئُونَه وِ مِلِ خُوَتِ آويزو كُو،
وِ رِي قَلبِ خُوَتِ بَنُويسِ.
٤ اُويسَه دِ نِظَرِ خِدا وِ اِنسانِ،
مُورِدِ لُطْفِ قَرارِ مِيرِي وِ نُومِ نِيكِ پِيا مِيكِي.

° وا تَمُومِ دِلِ خُوْتِ وِ خِداوندِ توکلِ گو،
و وِ دُونايِ خُوْتِ مُتکي نُو؛
٦ دِ گِردِ کارِيا خُوْتِ خِدايِنه دِ نِظَرِ داشْتُو،
وَ او رِيا نُونِه راسِ مِ گِه.

٧ خُوْتِ حَکيمِ فَرَضِ نَکو؛
دِ خِداوندِ بَترسِ وِ دِ گَني دِيريِ گو.
٨ يِه سِی بَدَنِ نُو شَفا آ،
وَ سِخُونِياَتِ تازِه مِ گِه.

٩ خِداوندِينِه وِا دارايِ خُوْتِ حُرْمَتِ گو
و وِا نو بَريَا گِردِ مَحْصُولِ خُوْتِ.
١٠ اوسِه اَمارِياَتِ دِ زِياَدِی نَعْمَتِ پُرِ مُوَنَه
وَ حَوْضِيا شِراوَتِ دِ شِراو سِر رِيزِ مُوَنَه.

١١ گِرم، تَربِيتِ خِداوندِينِه خِوارِ نِئِنِ،
و دِ تَوْبِیخِ او دِلگِيرِ نُو.

١٢ سِی يِکِه خِداوندِ کَسِينِه کِه دوسِ داَرِه تَوْبِیخِ مِ گِه
هِه او طَورِ کِه يِه بُوا، بَچِه خُوْشِه کِه باعِثِ شادِی اوَنِه، تَوْبِیخِ مِ گِه.

خوشالِ کِسی کِه حِکْمَتِينِه پِيا بَگِه

١٣ خوشالِ کِسی کِه حِکْمَتِينِه پِيا بَگِه.

و کِسی کِه فَهْمِ وَ دَانِشِ وَ دَسِ بِيازِه.

١٤ سِی يِکِه فائِدِه اِبي کِه دِ حِکْمَتِ وَ دَسِ مِيازِه دِ فائِدِه نَفَرِه بِيْتَرِ آ
و سِودِ او دِ طِلا بِيْتَرِ.

١٥ ارْزِشِ حِکْمَتِ دِ ياقوتِ بيشْتَرِ آ،

و هِیچِ کُْمِ دِ چِيايِ کِه نُو تَمارزِوشُونِه داری وِا او پِرووَرِی نِمِ گِه.

١٦ حِکْمَتِ دِ دَسِ راسِ خُوْشِ طَولِ عُمَرِ داَرِه،

وَ دِ دَسِ چِپِ خُوْشِ ثِروَتِ وَ عَزتِ.

۱۷ زیا حکمت، ریایی آن دِلنِشی،

و تمومیه ریاش پُر دِ ستین وُ سیلامتی.

۱۸ سی وُنونی که و دیش بیازن، دِرختِ حیات آ

و ونونی که دِ چنگ بیژنش، سیش بُرکت آ.

۱۹ خداوند و حکمت خوش زمین بنا کرد،

و دُونایی خُوش، آسمونیا نه پایار کرد.

۲۰ و دانش خوش، زمینِه وا کرد تا آویا اعماق زمی بَجوشن وُ و در بیان،

و اُوریا دِ آسمو و زمی بارو بوارنن.

۲۱ کرم، حکمت ناب وُ قدرت تشخیص خُوته حفظ گو،

و نیل دِ وِر چِشِت دیر بان؛

۲۲ و نو وُ جُونه تو زنه اپی مئن،

و گردون وِ مِلت، مُوئن.

۲۳ و تو دِ امنیت ره میری،

و هرگز پات وِ چپئی گیر نمی که تا بکوئی وِ زمی.

۲۴ وقتی دراز بکشی، نمی ترسی

وختی بُحفتی، خُاوت شیر می موئه.

۲۵ دِ ترس وُ وِ حشِت نُوهلمونه ترس ورنمباری

و دِ هلاکتی که دِ جانو آیمیا شَریر میایه،

۲۶ سی یکه اطمینونه تُو و خداوند موئه،

و او پایات دِ تِلّه محافظت می که.

۲۷ دِ خوبی کرده و کسونی که مُستَحَق آن کوتایی نگو،

زمونی که قدرتشه داری و نه آنجوم ب.

۲۸ و همسات نُو: «رُو صُو بیا، صُو وِت میم

دِ حالی که هه اوسه و نه داری.

۲۹ و ضید همسات نَقشه یا پَلید نَگش،

هُمَسَائِي كِه وَا اِعْتِمَاد دِ لِفِه تُو سَاكِنِ اَ.
۳۰ وَا كَسِي كِه وِ تَوِگَنِي نِكِرْدَه،
بِي خُودِي قِي نَكُو.

۳۱ وِ اَيِمِ زورگو حَسِيدِي نَكُو،
و هِيچ كَم دِ رِيَاشِه دِ پِيش نِير.
۳۲ سِي يِكِه خِداوند دِ اَيِمِيَا مَنحَرَف نَفَرَت دَازَه،
اِمَا اَيِمِيَا دُرِسْكَار مَحَرَم رَازِ اوَنَن.

۳۳ لَعْنَتِ خِداوند وِ حُوَنَه اَيِمِيَا شَرِيرِ اَ،
اِمَا حُوَنَه اَيِمِيَا صَالِحِيَنَه بَرَكْت مِيَه.
۳۴ خِداوند اَيِمِيَا قَاف شَنِه مَسْخِرَه مِي كِه،
وَلِي اَيِمِيَا فِرَوْتَنِيَه مُورِد لَطْف قِرَار مِيَنَه.
۳۵ اَيِمِيَا حَكِيم عَزَّتِيَه وِ ارثِ مُوزَن
اِمَا ذَلْت نِصِيوِ اَيِمِيَا اِحْمَقِ مُوَنَه.

۴

نصیحت په بوا

۱ اِي گُريَا، وِ نَصِيحْتِ يِه بُوَا گُوش بَكِيْت؛
حَوَاسْتُ بَا تَا دُونَايِي وِ دَس بِيَارِيْت.
۲ سِي يِكِه مِه وِ شِمَا پَنِيَا خُو يَاي مِيَم،
تَعْلِيم مِيَنَه تَرَك نَكِيْت.
۳ زِمُونِي كِه مِه گُريَا بُوَا خُوم بِيَم،
تَنِيَا گُريَا عَزِيْز دِ چَشِ دَاَم بِيَم.
۴ بُوَاَم وِ مِه يَاي دَه، وِ گُت:

«بِيَل دِلْت وِ حَرَفِيَا مِه دُو دَسِي بَجَسَبَه، دَسْتُورِيَا مِيَنَه وِ كَار بِيَر؛
تَا زَنَه بَمُونِي.

۵ حَكْمَت وِ دَس بِيَار، دُونَايِي وِ دَس بِيَار؛
او چِيئِي كِه دِ دَم مِه مِيَشِنُوئِي فِرَامُوش نَكُو وِ وِنُونَه دِ وِيرْت نُر.

⁶ حکمتینه ترک نگو که دِ تو مُحافظتِ میگه؛
 دُوبش داشتو که دِ تو پاسوونی میگه.
⁷ حکمت، دِ هر چی بالاتره، ونه و دَس بیار.
 و قیمتِ گردِ دارایی خوت، دِ دُم دُونایی با.
⁸ آر سی حکمت ارزش قایل بویی او هم تونه سر یین می گه؛
 آر حکمتینه دِ بغلِ پیری و تُو عزتِ مننه.
⁹ نیم تاج نازاری و ری سرت مینینه
 و تاج، قشنگی و تومی وخشه.

¹⁰ گرم، و مه گوش بگو و او چیئی که مُم قبول گو،

که سالیا عُمَرِت زیاد مونه.

¹¹ مه ره حکمت نه و تویای مُم

و تونه دِ راس هدایت میکم.

¹² وختی دِ ره ایی میری، پایات و چئی نمُوخره؛

آر بدویی، پات و چیئی گیر نیمیگه و نیمیکوئی و زمی.

¹³ تعلیم و تربیتنه دُو دسی بَجَسب؛

نیل دِ دَسِت رُوته، دِش پاسوونی گو سی یکه زنه ایی تونه.

¹⁴ و ره آیمیا شیریر پا نئی،

و دِ ره آیمیا گنه کار گوم ورنیار.

¹⁵ دِ ونو دیری گو و دِ او ره گوم نئی؛

دِ ونو، ری وِرگَرْدُو وِ وِ ره خوت رو.

¹⁶ سی یکه ونو تا کار خلاقی نکن نیمیتونن بْحَفْتَن،

تا کسی نه و زمی نَزَنن خوو و چش شو نمی آیه.

¹⁷ نُونِ شَرارتِ نه مَحورَن،

و شَرآو رُوَرگُوئی نه سر میگشَن.

¹⁸ اما ره آیمیا صالح چی آفتو دم صُوا،

که تا روشنایی ظُهر، نور و هر لَحْظَه بیشتر مونه.

¹⁹ ره آیمیا شیریر چی تاریکی غلیظ آ،

ونو نوئن چه چيئي گفٽشونَه وِ رِي زِي.

^{۲۰} گِرم، وِ اُوچِي كِه مُيم توجِه گُو؛

و وِ قِصَه يام خُو گوش گُو.

^{۲۱} حرفيا مينه دِ وِ چَشِت دِير نگو،

بَلِكم دِ دِلت نيَه دار؛

^{۲۲} سِي يِكِه حرفيا مِه سِي كسونِي كِه وَنِه پيا مِي گن حيات آ،

وَ شفا سِي تمومِيه بَدَنِش.

^{۲۳} دِ دِلت پاسوونِي گُو،

سِي يِكِه چَشَمَه يا حيات دِ دِل انسان جاري موئَه.

^{۲۴} قِصَه يا دِرُونِه دِ خُوَت دِير گُو؛

وَ حرفيا شَرِنِه كِنار بَنِي.

^{۲۵} چَشِيات مستقيم وِ چلو سيل بَگَه،

چَشِيات وِ مستقيم گِز بُر.

^{۲۶} رِي كِه دِ وَ گُوَم مِي نِي هُموار گُو،

اوسِه گِرِدِ رِيا نُو مُطَمِن موئَه.

^{۲۷} وِ راس وِ چَپ هَل نو؛

وَ پا خُوَتِه دِ شَرارِت دِير نيَه دار.

۵

هشتار دِ مُورِدِ زِنا

^۱ گِرم، وِ حَكْمَت توجِه گُو،

و وِ نَصِيحَتِ مِه خُو گوش گُو؛

^۲ تا قدرت تشخيصِه نيَه داري،

وَ حرفيا گِپَت معرفتِنِه پاسوونِي بَگَه.

^۳ سِي يِكِه لُويا زَن بَدكارَه چِي عسل شيرِيئَه،

وُ رُونِش دِ رِغُو چَرْمِتِر آ،

^۴ وِ لِي عاقوت چِي زَهلاؤُ تَل آ،

وَ چِي شِمشيرِ دو دَم تيز آ.

^۵ پاياش وِ جانو مَرگ وِ هار مير؛

و گومياش راس و ديار مُرديا ختم مُوئِه.

⁶ هرگز وِر حيات فيكر نَمي گه،

زياش منحرف بيه، اما يينه نُوئِه.

⁷ پس ايسه، اي گريم و مه گوش پير،

و او چيئينه كه ميحام وِت بُوئم هرگز د وِريت نروئِه.

⁸ د چني زني ديري گُو،

و وِ راس حوئش هم نزيك نُو.

⁹ موادا كه عزت تُو نصيو گسوني هني با

و ساليا عُمِر خوته و وَ كه رَحَم نازه بي.

¹⁰ موادا غريويا د دولت سر تُو سير بوئن،

و دسر نجت، حونه غريوه نه آباد بگه؛

¹¹ و د آخر عمر، ماتم پيري

اوسه كه گوشت، زي سخونت نَمئه.

¹² و بُئي: حيف كه تريئينه دوس ناشتم!

و دل مه توبيخينه خوار مي!

¹³ و حرفيا معلميا حوم گوش ندم،

و نصيحت مربيام عمل نكردم.

¹⁴ د مينه قوم و مردم،

و لوء پرتگاه رسيمه.»

¹⁵ اوئيه د منبع حوت بنوش،

و او گواراينه د چاه حوت.

¹⁶ سي چي بايد چشمه يات د كويا جاري بوئه،

و جويات د كيچه يا؟

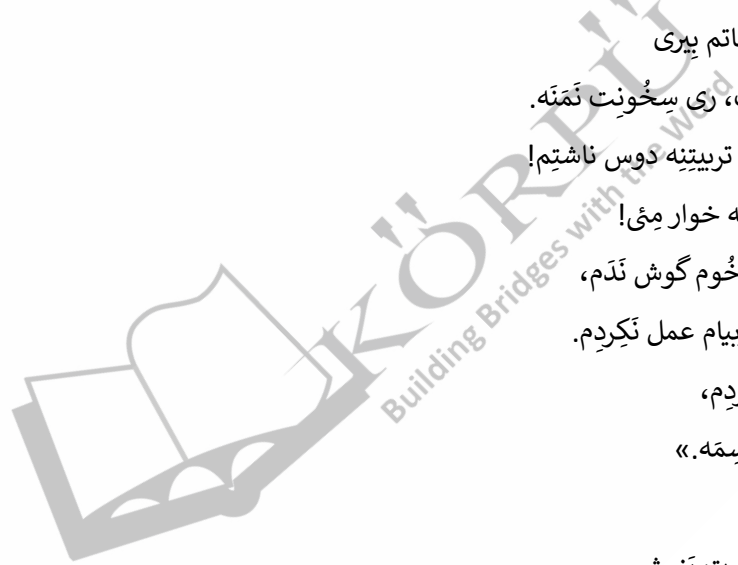
¹⁷ بيل ونو تنيا سي تُو بان

و غريوياينه د ونو شريك نكو.

¹⁸ سر چشمت مارک با،

و د زينه روزگار جووني حوت شادي گُو؛

¹⁹ چي كزال دلبري و چي آهو قشنگي.

سینہ یاش ہمیشہ تونہ ڊ شادابی پُر بڳه
و عشق او ہمیشہ مدهوشیت بڳه.
۲۰ سی چی مدهوش زن بدکاره بوئی،
و وا زینہ زناکار هُمبَسْتَر بوئی؟

۲۱ سی یکه گِردِ کاریا انسان ها ڊ وَر چَش خداوند،
و خداوند گِردِ ریا تونہ امتحو میکه.
۲۲ کاریا گن آیم شَریر سی او تلّه آ،
و ڊ بَنه گُنایا خُوش گرفتار مُوئّه.
۲۳ سی یکه تربیت نَگِرتّه، میمیره،
و حماقتِ زیادش، اونه گمراه می که.

۶

هشتاریا هنی

۱ ای گِرم، آر سی یکی ضامن بئیه،
و سی غریوی تعهد ڊئیه؛
۲ آر وا حرفیا رُونُونِت ڊ تلّه اُفتایِ آ،
و ڊ قِصّه دَمِت گرفتار بیئی آ؛
۳ پس گِرم، چنی گُو تا راها بوئی،
سی یه گرفتارِ کسی هنی بیئی آ:
رُو وَ خُوتِ اُفتایه گُو،
و هر چی زیتر و او لالک و حاس گُو!
۴ خاو و چشیات رنه،
و نیل پلکیات سَنگی با.
۵ بلکم چی کژالی که ڊ چَنگه شکارچی فرار می که،
و چی پرنده ای که ڊ دام صیاد، خُوتِ نجات پ.

۱ ای تَمَل، و ته میریژ رُو،
و ریا ونه ڊ نَظَر بیر و حَکیم بو.

۷ وَ كَه نَه قَرْمُونَد اِي دَارَ
و نه رَئِيس وَ حَاكِمِي دَارَ؛
۸ وا اِي همه، توشه خُوشه دِ تُواسو جَم مي گه
وَ دِ موسِم دِرُو آذوقه خُوشه آمبار مي گه.

۹ اِي تَمَل، تا كي مُحَفَتِي؟
وَ دِ خَاو خُوت كي وِرْمَسِي؟
۱۰ كمي بيشتر حُفَتِيه، چُرَتِ كمي زِيَه،
وَ سي استراحت، كمي دَس ري دَس نياپه،
۱۱ وَ اوسه ميني ژاري چطور چي رازني وَ تُو رمال ميازه
وَ نداري هه چي پيا مُسَلَح اِي.

۱۲ آيِم رَذَل، آيِم بَد طيِنَت
دِ هر جا وا زُوونَه كُز مي گِرْدَه،
۱۳ وا چَش چَشْمَك ميَزَنَه،
وا پا عِلَامَت مَنَه،
وا كِلِك اِشَارَه مي گه،
۱۴ وَ دِ دِلِ مُنَحْرِفِ خوش،
نقشَه يا شرورانَه مي گَشَه وَ دائِم تخِم نِفَاق مي پاشَه.
۱۵ دِ اِي خَاطِر، يه گلي بلايي وَ سَرِش ميا،
دِ يه گِر، اونَه دِ پا در ميار وَ عِلَاجِي سيش ني.

۱۶ شَش چي آكه خداوند دِ وِنُو بيزار آ،
بَلَكه هفت چي، كه دِ وِنُو نفرت دازه:
۱۷ چَشِيَايِي كِه غُورْتَه، زُوني كِه درو مُنَه،
دَسِيَايِي كِه خِينَه بي گَنانَه ميِرِيَزَه،
۱۸ دِلِ كِه نَقشَه يا شَرِيژُونَه مي گَشَه،
بايَايِي كِه سي گني كرده گِلواز ميگن.
۱۹ شاهد درو زني كه درو مي بافه،

وَ وَكِهِ تَخْمِ نِفَاقٍ دِ مِينِهِ مَرْدِمِ مِي پَاشَه.

هشتار دِ باره زنا

۲۰ گُرم، دَسْتور بوا خُوْتِه نِيَه دار

وُ تَعْلِيمِ دَاآتِ تَرْكِ نَكُو.

۲۱ وِنُونِه هَمِيْشِه رِي دِلِ خُوْتِ بَوْنِ،

و وِ مِلِه خُوْتِ آوِيْزُوْگُو.

۲۲ كِه دِ مَوْقِعِ رَزْتِه رَانِمَاتِ اَنِ؛

و مَوْقِعِي كِه بُوْحَفْتِي، دِ تُو مَحَافِظْتِ مِيْگَنِ؛

وَ وَقْتِي كِه وِرِيْسِي، وَا تَوْ قِصَه مِي گَن.

۲۳ سِي يِكِه او دَسْتور، چِرَاقِ آه،

وَ او تَعْلِيمِ، نُوْر

وَ او تَوِيْخِيَايِي كِه سِي تَرِيْبِتِ تُوْنِه،

رَ حِيَاتِ اَنِ،

۲۴ تَا تُوْنِه دِ زِيْنِه بَدَكَارِه مَحَافِظْتِ بَكِه

و دِ رُوُوْنِه چَرْمِ وُ نَرِمِ زِيْنِه زِنَاكَارِ.

۲۵ دِلْبَاخْتِه قِشْنِگِي چِنِي رُني نُو،

نِيْلِ مِرْزَنْگِيَاشِ تُوْنِه اَسِيْرِ بَكِه.

۲۶ سِي يِكِه زَنِه فَاحِشْنِه وَا قُرْصِ نُونِي مُوْنَه دَاشْتِ،

اِمَا زِنَا وَا رَ مِيْرِه دَارِ زِنِه اِيْتِه دِ تُو مِيْسُوْنَه!

۲۷ آيَا كِسي مِي تُوْنِه تَشِ نِه دِ بَعْلِ پِيْرِه؟

وَ جُوْمَشِ نَسُوْرَه؟

۲۸ آيَا كِسي مِي تُوْنِه رِي تَشِ زِغَالِه بَلِيْزِ رَ رُوَا

وَ پَايَاشِ نَسُوْرَه؟

۲۹ هَمِ هِه چِنِيْتِه پِيَايِي كِه وَا زِيْنِه كِسي بُوْحَفْتِه،

هَرَكِه دَسِ وِ چِنِي رُني بَنِيَه، دِ مُجَازَاتِ پِيْرِ نِمِي رَه.

۳۰ آر كِسي وِ خَاطِرِ گُسْنِه اِي دَسِ وِ دُزِي بَرِيْنِه،

مَرْدِمِ اوْنِه سَرَزْنَشِ نِمِي كَن.

^{۳۱} وا ابي حال، آر گِرفِتار بوئنه، هفت پِراور تُوو پَس مِئنه،
 گِردِ حُوئنه زِنه اييشه دِ دَس مِئنه.
^{۳۲} كسي كه زنا مي گه، شعور ناره؛
 و كه چني مي گه حوشه هلاك مي گه!
^{۳۳} زخمی وُرسوا موئنه،
 و ننگش تا ابد گريون اوينه ميژه.
^{۳۴} سي يكه دِ غيرت، خي وِر چشه ميژه او زيننه مير،
 موقعي كه سي انتقام ميژه رحم نمي گه.
^{۳۵} هيچ غرامتي قبول نمي گه،
 و هرچي سي جبران بي، قبول نمي گه.

۷

ديري دِ زنه زناكار

^۱ گِرم، حَرفيا مينه وِ خاطر بَسپار
 وُ دَسْتوريا مينه وِ ته خُوْت نِيه دار.
^۲ وِ دَسْتوريا مه عمل گُو تا زنه بَمُونِي؛
 تعليمايا مينه چي گلاره چش خُوْت مُحافظت گُو.
^۳ وِنُونِه وِ كِلكيا خُوْت بَوْن،
 وِ رِي قَلْبِت بَنُويس.
^۴ وِ حَكْمَت بُ: «تو خُوَارِ مَنِي»،
 وِ دُونَائِي نِه رَفِيقِ صَمِيمِي خُوْت دُونِسُو.
^۵ تا تُونِه دِ رَنِي كِه سي تُو حَرُومَه حَفْظ بَگَن،
 وِ دِ زَن زِناكار كه وا رُوُونِه تَرَم قِصَه ميگه.

^۶ سي يكه دِ پَنجَرَه حُوئنه حُوم، وِ دَر سِيل كِردم
 دِ پُشته دَرِيچَه توري وِ، سِيل كِردم
^۷ وِ دِ مِينِه آيَمِيا سادَه،
 دِ بِيَن جُوُونِيا،
 چُوُون كَم عَقْلِي دِيئِم

^۸ که دِ کیچَه دِ نزیکی حُوَنَه او رَدِ موی

و دِ زَه حُوَنَه وَ مِ رَت،

^۹ سَرِ شُو، دَمِ ایوازه،

دِ تاریکی ظُلَمَاتِ شُو.

^{۱۰} وَ ایمدال، او رَوِ دِیئنه او اوما،

جوَمَه فاحشئی دِ وِرداشت، وَا نا پاکی دل.

^{۱۱} زنی گستاخ وَ بی حیا،

که پایاش دِ حُوَنَه بَنِ نِمُوَنَه؛

^{۱۲} گِری دِ کیچیا وَ گِری هَنی دِ میونیا

دِ هَر سِیکی وَ کَمینَه وَ چَش وَ رَمی مونه.

^{۱۳} پس اونَه گِرت وَ بُوَسی

وَا پُر ریئی گُت:

^{۱۴} «وِ تَه مِه فُرُونی یا بی هی،

وَ اِمرو نذریامِه ادا کِردم؛

^{۱۵} پس سی دینَه تو دِ حُوَنَه اوما وَ دَر،

وَ سَخَت دِ فِراقِ تُو بیئِم تا پِیات کِردم!

^{۱۶} وَ ری رَخَتِ حُو حُوَم، پارچه یا کتان مصری

وَلَه کِردم آ؛

^{۱۷} وَ جِلَه جا حُوَمَه وَا عطر و عود و دارچین

معطر کِردمه.

^{۱۸} بیا تا صُو دِ عشق سیر بُوئیم؛

بیا تا یِکِنَه دِ عشق سِرمس بَکیم!

^{۱۹} سی یِکَه میزَم دِ حُوَنَه نی،

و وِ سَفِرِ طویلِ دِ رازی رَتَه.

^{۲۰} کیسَه ای پُر دِ پیل وَا خوش بُردَه

و تا وختی ماه کامل نوَنَه وِ حُوَنَه وِر نمی گِردَه.»

۲۱ پس اونه وا ای قصه یا وسوسه کرد، و قانعش کرد
و وا چرم زونی رام کرد.

۲۲ و چوو بی معطی د دم او راپی بی،

چی گاوی که و کشتارگا میره

و آهوپی که گرفتار موئه،

۲۳ تا اوسه که تیری و جگرش می نشینه،

چی او پرنده ای که وا عجله و طرف دام می ره،

و نوئه که و قیمت جونش خلاص موئه.

۲۴ پس ایسه، ای گریام، و مه گوش بئیت،

و و او چیئی که مئم توجه بکیت.

۲۵ دل شما و ریاش منحرف نوئه،

د او دیر بوئیت موادا شمازه هم گمرا بکه.

۲۶ او خیلایانه خوئه خزو کرده،

و بیایا زیادی قزوونی هوس او بینه.

۲۷ ز خوئه او و دیار مردیا آ، و لَحکیا مرگ سرازیر موئه.

۸

دنگ حکمت

۱ مه حکمت شمازه جنا نمی که؟

مه دُونایی دنگش بِلن نمیکه؟

۲ و ری بُلنیا ی لوء جاده مسه،

و د سر چاررایا مسه.

۳ او د دم دروازا شهر،

و در ورودی خوئه یا میسه و می قارنه:

۴ «شما ای مردم،

مه شمازه جنا می کم. دنگه مه سی گرد آیمیا آ.

۵ ای آیمیا ساده، زرنک بایت

ای احمقیا، شعور داشتوئیت.

⁶ گوش بئیت،

سی ینه چیا گتینی نابی دارم،

و د لویا مه او چیئی که دُرس آ و در میا.

⁷ سی یکه د زونم حقیقت جاری موئه،

و لویام د شرارت بیزازه.

⁸ گِردِ قِصه یا دِمِم بَر حق آ،

و هیچ ناراسی و کِلکی د وَنی.

⁹ سی مَرِدِم دونا و فهمیده،

رُوشنو دیاری آ.

و د چَش وِنو که معرفتینه پیا می گن، دُرس آ.

¹⁰ د جالِ نقره، نصیحتیا مینه ورداریت،

و بیشتر د طلای ناب، معرفتینه ورداریت.

¹¹ سی یکه حکمت د یاقوت بارزش تر آ،

و تمومه چیاپی که دِلتِ ثمازوشه دازه و براوری نمی گه.

¹² «مه که حکمت هیسیم، و تیز هوشی هم خونه آم

و د معرفت و قدرت تشخیص برخوردارم.

¹³ ترس خداوند، نفرت د گنی آ؛

مه د غرور و تکبر،

و د زیا گن

و زُونه مُنخَرِف بیزارم.

¹⁴ مشورت و حکمت ناب دارم،

مه دُونائی دارم، مه قوت دارم.

¹⁵ و یاری مه پاتشایا، سلطنت می گن،

و حاکمیا و عدالت حکم می گن.

¹⁶ گردِ حُکمرانیا،

و گِردِ نَجیم زایه یا، گردِ گسونی که و عدالت حکم می گن، توسط مه حُکمرانی می گن.

¹⁷ و نُونی نه که مینه دوس دارن، دوس دارم،

و نُونی که و تلاش زیاد مینی مه میگن، مینه پیا میگن.

- ۱۸ دولت وُ عزت وَا مِنّه،
ثروت وُ عدالتی که دِ بین نِمیره.
- ۱۹ میوهٔ مه دِ طلا بیتره آ، حتی دِ طلای ناب،
و تَمَره مه بیتر دِ نقرهٔ خالص آ.
- ۲۰ دِ ر دُرسکاری گوم مینم،
و دِ ریا عدالت.
- ۲۱ و گسونی که دویم دارن، میراثی مئم،
و خزُونیا شونه پُر میکم.
- ۲۲ «خداوند مالک مه بی وِرز شروع کارِ خوش،
وِرز اولین کاریاش دِ زمون قدیم.
- ۲۳ مه دِ آزل شکل گرتم،
دِ اول، وِرز شروع جاهان.
- ۲۴ اوسه که هنی اعماق نوی، مه زاده بیم،
زمونی که هیچ چشمه پراوی وجود نآشت؛
- ۲۵ وِرز یه که کویا و پا بوئن،
وِرز تپه‌یا، مه زاده بیئم؛
- ۲۶ وِرز یه که او زمینه وا دشتیاش آفریه با،
یا اولین ذره دِ خاک جاهانه.
- ۲۷ اوسه که آسمونیا نه برقرار کرد
و اُفقینه و دُور اعماق کِر گشی، مه اوچه بی یم؛
- ۲۸ اوسه که اُوریا نه دِ بالا نشن،
و چشمه یا قیلینه قرار د؛
- ۲۹ وقتی ری دریا حد نیا،
تا اُویا دِ حدِ خوشو جلوتر نیا،
و زمونی که بُنیاد زمین می نیا.
- ۳۰ او موقع مه وا او بیئم، چی وِر دس یه معمار،
خوشی هر روزش مه بیئم،
همیشه دِ حضورش شادی می کِردم؛

۳۱ شادی مه د جاهانی که د آیمیا پُر بیه،
و کئف و خوشالی مه د آیمیا بی.

۳۲ «پس ای گریا، و مه گوش بکیت؛
خوشال ونونی که زیا مینه نیه دازن.
۳۳ نصیحتنه بشنوئیت و حکیم بایت،
و د و غافل نوئیت.

۳۴ خوشال و که و مه گوش بته،
و هر روزه و ری دروازا مه دیدبانی بگه،
و د در دراعلم و انتظار بنشینه.
۳۵ سی یکه هر که مینه پیا بگه، حیات نه پیا کرده،
و لطف خداوندینه و دس میاره.
۳۶ اما هر که د پیا کردنه مه در بمونه، و جونه خوشی ضرر رسنه،
گرد کسونی که د مه بیزارن، مرگ دوس دازن!»

۹

ر حکمت

۱ حکمت، حونه خوشه بنا کرده
و هف ستون خوشه تراشی آ.
۲ او حیونه خوشه سی خوراک سر بُری آ، و شراو خوشه آماده کرده،
و سفرتشه هم وله کرده.
۳ کنیزباشه راهی کرده،
تا وا قازنه د جایا بلنه شهر جار بزتن:
۴ «هر که ساده آویجه بیایه!»
و و ونوکه شعور نازن، موته:
۵ «بیایت د خوراک مه بحوریت،
و د شراوی که آماده کردمه، بنوشیت.
۶ ساده ای خونونه ترک بکیت، تا زنه بمونیت؛
و د ره دونائی گوم ورداریت.»

^۷ «هرگه باها آیم قاف شُونینه اصلاح بگه، جز یکه گن فاش بَشنوئه، هیچ نَتیجه اِبی نازِه،
هرگه دِ پیا شَریری هَم ایراد بیرَه، رَخمی موئه.
^۸ دِ آیم قاف شو ایراد نیر، موادا دِ تو بی بُورَه؛
دِ آیم حکیم ایراد بیر، که تونه دوس دار.
^۹ آیمه حکیمینه نصیحت کُو، حکیم تر موئه؛
آیم صالحینه تعلیم ب که آموخته یاش بیشتر موئه.

^{۱۰} «ترس خداوند شروع حکمت آ،
و شناخت او قدوس، بصیرت.
^{۱۱} سی یکه و واسطه مه، روزیا تُو زیاد موئه
و و سالیای عُمَرِت اضافه مُوئه.
^{۱۲} آر حکیم بای، خُوْت دِ و بهره مُوری؛
و آر آیم قاف شونی هیسِی، تنیا و خوت ضرر می رَسنی.

رَحماقت

^{۱۳} زینه احمق، یاوه گو آ،
و سوسه گر آ، و هیچی نُوئنه.
^{۱۴} و دمه در حونه خُوْش می نشینه،
و ری جایی دِ بُلن ترین جا شهر،
^{۱۵} و رهگذریانه که دِ اوچه رد موئن،
و وزه خُوْشو می رَن جِنا می گه، و مُئه:
^{۱۶} «هرگه که ساده آ، وِیچه بیایه!»
و و کسی که شعور نازِه، مُئه:
^{۱۷} «آو دُوزی، شیرین آ؟»
و دُوارَه مُئه: «نونی که قائمکی خَرده بوئه، خُوْش میزا.»
^{۱۸} آما و، نُونه که دوچه
مرگ دِ کمینه آ. و مِمونیا او گِردش دِ اعماق گورند.

مَثَلِيا سَلِيْمُو

١ مَثَلِيا سَلِيْمُو:

كُر حَكِيْم، بُوأ خُوْشِه شاد مِي كِه،
اما كُر احمق دَا خُوْشِه غُصَه دار مِي كِه.

٢ گنجيآي كِه دِ رَ شِرَارَت وِ دَس مِيا سُوْدِي ناز،
اما صالح بِيه، انسانِه دِ مَرگِ راهاي مِيئِه.

٣ خداوند آيمِيا صالحِيه گُسنِه نِيْمِيه،
اما نِيْمِيه آيمِيا شَرِيْر وِ آرزوياشو بَرَسِن.

٤ دَسِيا تَمَل، ژار ميگِه،
اما دَسِيا كاري، دولتَمَن.

٥ كُري كِه دِ نُواسُو جَمع مِي كِه، زِرِنگِ آه،
اما كُري كِه دِ مِوسِمِ دِرُو مُوخَفَتِه، باعث نَنگِ آ.

٦ بَرَكْتِيا هان وِ سِرِ آيمِيا صالح،
اما گُپِ آيمِيا شَرِيْر، ظلم وُ زورگوئي نِه دِ خوش نِيه مِيارِه.

٧ ياي آيمِيا صالح، بَرَكْتِ آه،
اما نُوْمِ آيمِيا شَرِيْر مِي پوسِه وُ مِيزِه.

٨ دِلِه آيمِ حَكِيْم، اَحكامِ قبول مِي كِه،
اما احمق پُرچِنِه هِلاکِ مُوئِه.

٩ وَكِه دِ صداقتِ گُوم وِر مِيارِه دِ امنيتِ گُوم وِر مِيارِه،
اما وَكِه وِرِه كُز مِيزِه رسوا مُوئِه.

۱۰ هر گه ډِ رِ دَغَلِ چَشْمَكِ مَوْنَه، دَرِدِسَرِ مِيَاَرَه
وَ اِحْمَقِ پُرچِنَه هَلَاكِ مَوْنَه.

۱۱ گُپِ آيْمِيَا صَالِحِ، چِ چَشْمَه، حَيَاتِنَه جَارِي مِي گَه،
اِمَا گُپِ آيْمِيَا شَرِيْرِ، ظَلَمِ وَ زورگوئي نِه ډِ خَوْشِ نِيَه مِيَاَرَه.

۱۲ نَفْرَتِ، مِرَافَه مِيَاَرَه،
اِمَا مَحَبَّتِ، خَطَايَانَه مِي پَوْشَنَه.

۱۳ حَكْمَتِ، وَ رِ لُوِيَا آيْمِيَا فَهِيْمِ پِيَا مَوْنَه،
اِمَا چَو، سِي گُرْدَه آيْمِيَا بِيَشْعُوْرَ آ.

۱۴ آيْمِيَا حَكِيْمِ، مَعْرِفَتِنَه جَمْعِ مِي گَن،
اِمَا زُنُوْنَه آيْمِ اِحْمَقِ سَرِشَه وَ بَايِ مَنَه.

۱۵ ثَرَوْتِ يَه آيْمِه دُولْتَمَنِ، قَلْعَه مُحْكَمِ اوْنَه،
كَمِ دَسِي آيْمِيَا زَارِ وَ نَابُوْدِيَشُ.

۱۶ مُزِ آيْمِيَا صَالِحِ، وَ حَيَاتِ خْتَمِ مَوْنَه
مُزِ آيْمِيَا شَرِيْرِ، وَ گَنَاه.

۱۷ وَ كَه نَصِيْحَتِ گوْشِ مَنَه، ډِ رِ حَيَاتِ گوْمِ مِيْنِيَه،
اِمَا وَ كَه اِيْرَادِ قَبُوْلِ نَمِي گَه، بَاقِيْنَه ډِ رِ وَ دَرِ مِي گَه.

۱۸ وَ كَه نَفْرَتِ نِه قَائِمِ مِيگَه، لُوِيَاشِ ډِرُوْرِنَه،
وَ كَه زُوْءُ چُو مُونَه، نَادُوْ نَه.

۱۹ پُرچِنَه اِيِي، چُوْلِ ډِ گَنَاهِ نِي،

زَرِنِگ وِنا آکِه زُونِه حُوشَه نِيَه دارِه.

٢٠ زُونِه آيمِيا صالح، چي نقره خالص آ،
دِل آيمِ شَرير، قيمَتِي نِي!

٢١ لويا آيمِيا صالح، خيليانِه گَب مِي گِه،
اما آيمِيا اَحْمَق، دِ نَاشْتِنِه شعور مِي ميرن.

٢٢ بَرڪت خداوند، دولْتَمَن مِي گِه،
وَ وا وَ غَم وَ غُصَه هُمراه نِي.

٢٣ انجومِ كارِ غَلَطِ سِي آيمِ اَحْمَقِ تَفْرِيحِ آ،
اما حَكْمَتِ سِي پيا فِهيم، كِنْف.

٢٤ هرچِيئِي كِه شَريرِ دِ وَ هِرَاسِ دارِ، وَ سرشِ مِي آيَه؛
اما هرچِي كِه آيمِ صالحِ تمارزوشِه دارِه، وَ او دِنَه موئِه.

٢٥ وقتِي توفانِ بُحْفَتَه، اثرِي دِ آيمِ شَريرِ وَ جا نِمِي موئِه،
اما آيمِ صالح، سِي هَميشَه پايار مِي موئِه.

٢٦ هِه چنو كِه سِرگِه سِي دِنُو وَ دِي سِي چَشِيا ضِرَرِ دارِه،
هِه چنو همِ پيا تَمَلِ سِي صُحُوِ كارِشِ ضِرَرِ دارِه!

٢٧ ترسِ خداوندِ سَرِ عمرِ موئِه،
اما ساليا آيمِيا شَريرِ كُلِ موئِه.

٢٨ چَشِ وَ رِي آيمِيا صالحِ شاديِ ميارِ،
اما انتظارِ آيمِيا شَريرِ وَ بایِ مِيَرِه.

٢٩ ز خداوند سی دُزسکاریا قلعه قُرسی آ،
آما سی آییمیا گنه کار، نابودی آ.

٣٠ آییمیا صالح، دِ امنییت و سر مُورن،
اما آییمیا شیر، دِ سرزی منزل نمی گن.

٣١ دِ زوونه آیم صالح حکمت میگه و در،
اما زوونه مُنحرف، بُریئه موئه.

٣٢ لویا آییمیا صالح، دُونه چه چیاپی خُوا،
اما گب آییمیا شیر تنیا چیا انحراف!

۱۱

١ خداوند دِ تِرازی نا میزو نفرت داره،
آما سنگ تِرازی دُرس موردِ پسنش آ.

٢ وا غُورت بیئه، شرمینه ای میا،
اما حکمت وا آییمیا اُفتابه آ.

٣ صداقت آییمیا صالح، رانماشونه،
اما گزی آییمیا خیانتکار، نابودش میگه.

٤ مال و ثروت دِ روز داوری و کار نمیا،
اما صالح بیئه، آیم دِ مرگ راهای میئه.

٥ صالح بیئنه آیم دُرس، رشه راس نیه میاره،
اما آیم شیر دِ شرارت خُوش و زی مُخوره.

٦ صالح بیئنه آییمیا دُرس و نونه راهای مئه،
اما خیانت کاریا، دِ تله هوسیا خُوشو گِرفِتار موئن.

٧ وا مُردِنِ پيا شَرير، اُميدش هَم و باي ميَرَه؛
انتظارِبايِ كِه دِ قدرتِ دازه هَم و باي ميَرَه.

٨ پيا صالح، دِ مُشكلاتِ نجاتِ دِنَه موئَه؛
اما شَرير، وا سَرِ مِفْتَه دِش.

٩ گُپِ آيمِ بي خُدا مَرديمه هلاكِ مي گَه،
اما معرفتي كِه آيميا صالح و خدا دارن، ونونه نجاتِ مينَه.

١٠ دِ كاميابيِ آيميا صالح شَهري خوشال موئَه،
و دِ نابوديه آيميا شَريرِ كَلِكَلَه شادي ورميسَه.

١١ دِ بركتِ آيميا دُرسكار، يه شهرِ سَرُبلنِ موئَه،
اما دِ دَمِ آيميا شَريرِ و سَرِنگونِ موئَه!

١٢ و كِه هُمسائِه گُچكِ بَكِه، شعورِ نازه،
اما آيمِ فهيمِ بيكشِ مي موئَه.

١٣ آيمِ رُوئيِ چُوئيِ رازيا مَرديمِ فاشِ مي گَه،
اما آيمِ امينِ رازدازه.

١٤ بي رَهبريه دُرس، قُومي شِكِسِ مُوَحُورَه،
اما دِ مُشاورياِ زياد، امنيتِ و دَسِ ميايه.

١٥ ضامنِ آيمِ غَريو، بي گموِ ضِرَرِ مينَه،
اما كسي كِه دِ ضامه بيئَه بيزاره، ها دِ امو.

١٦ زينه خُوشرفتارِ عَزتِ و دَسِ مي آزه،

و پيايا زورگو، تنيا چيئي ڪه گيرشو ميا ثروت آ.

¹⁷ پيا مَرَبُو و خوش نفع مي رَسَنَه،

اما پيا بي رحم، و خوش ضرر.

¹⁸ پيا شَرير مُزِ بي ثَمَر مِير.

آما و ڪه صالح بيئنه مي ڪار، حتمي پاداش ميره.

¹⁹ ڪسي ڪه ڊ صالح بيئنه وفادار، زنه مي موئه.

اما ڪسي ڪه ڊ ڊمه بَرارت آ، مي ميره.

²⁰ خداوند ڊ آيميا ناراس ڊلش وا زو ميا،

آما ڊ وِنوني ڪه رَش راسه راضي آ.

²¹ مُطمئن با ڪه آيم شَرير بي سزا نهي موئه،

q2 آما نسل آيم صالح نجات پيا مي ڪه.

²² په حلقه ڀلائي آ ڪه ها ڊ پت وراز،

زينه قِشنگ نازار بي حڪمت.

²³ آرزو آيميا صالح، تنيا و خوئي مي رسه،

اُميد آيميا شَرير، تنيا و خشم.

²⁴ يڪي وا ڊسه ڊل وازي مي و خشه ولي وا ابي حال و دارائيش اضافه موئه،

آما يڪي هني او چيئي ڪه بايد پنه نيمه و ڏو ڊسي وش مي چسبه، آما وا ابي حال هميشه محتاجه!

²⁵ آيم ڊسي ڊل واز ڦت فراو و ڊس ميازه؛

و ڪه سيرآو مي ڪه، خوش هم سيرآو موئه.

²⁶ ڪسي ڪه غله نه اَمبار مي ڪه، نَفرينه مَرِدم مي خزه،

اما بَرِڪتِ وِ رِي سَرِ كَسِي آكِه وَنِه مِيفِرُوشَه.

²⁷ وَ كِه خُوي نِه بَجُورَه، مَورِدِ لَظفِ قَرارِ مِيزِ،
اما وَ كِه دِ دُمِ گَنِي بَا، وِ سَرشِ مِيايَه.

²⁸ وَ كِه وِ ثَروتِ خُوشِ تَوَكَلِ بَكِه، سَرِنِگونِ مُوئَه،
اما آيمِيا صالِحِ چي بَرِگِ، سَزِ مِيگَن.

²⁹ مِيراثِ وَ كِه آلِ حُوتِشَه عَدُو بَنَه بَايِ هُوا آ،
آيمِ احمقِ، غُلِمِ آيمِ حَكيمِ مُوئَه.

³⁰ تَمَرَه آيمِ صالِحِ، دِرِختِ حِياتِ آ،
وَ كِه دِلِه مَرَدِمِه وَ دَسِ مِيازه، حَكيمِ آ.

³¹ آرِ پِيا صالِحِ مَزِ خُوشِ دِ رِي زِي وَرِ مِيازه،
پَسِ چِي بيشْتَرِ آيمِ شَرُورِ وَ گُناكارِ!

۱۲

¹ هَرَكِه تَرِيبَتِنِه دُوسِ دَاَرَه، مَعْرِفَتِنِه دُوسِ دَاَرَه،
اما هَرَكِه دِ اِنْتِقَادِ بِيزارَه، احمقِ آ.

² آيمِ خُو رِضايتِ خِداوندِ وَ دَسِ مِيازه،
اما كَسِي كِه نَقَشَه يَا پَلِيدِ مِي گَشَه، خِداوندِ اُونِه مَكُومِ مِي گَه.

³ آيمِ وَا شِرارَتِ، پايارِ نِمِي مُوئَه
اما رِيشَه آيمِيا صالِحِ هَرِگَزِ گَنَه نِمُوئَه.

⁴ زِينَه لايِقِ، تاجِ سَرِ مِيزِشِ آ،
اما زِي كِه شَرَمَنِه اِبي وَ بارِ مِيازه،
چِي خُورَه دِ سِخُونِه مِيزِشِ آ.

۵ فِکْرِيَا آيْمِيَا صَالِح، رِي عَدَالْتِ مِي چَرخَه،
آمَا مَشَوَرْتِيَا آيْمِيَا شَرِير، رِي فَرِيو.

۶ حَرْفِيَا آيْمِيَا شَرِير، دِ كَمِينِ خِي نَه،
آمَا گُپِ آيْمِيَا دُرْسَكَار، وَنُونَه نِجَاتِ مِيئَه.

۷ آيْمِيَا شَرِير وَ زِي مَوْحُورَن، وَ دَا اَثَرِي دِشْ نِمِيمُونَه،
آمَا حُونَه آيْمِيَا صَالِح، بَرَقَرَارِ مِي مُونَه.

۸ آيْمِ، سِي خَاطِرِ شَعُورِ خُوشَه كِه تَحْسِينِ مَوْنَه،
آمَا مَرْدِمِ آيْمِ گُزِ فِكْرِنَه، خَوَارِ مِيگِن.

۹ پِيْرَه آيْمِ گُچَكِ بَا، وَ تَنِيَا يَه پَاكَارِ دَاشْتَوَا،
تَا نِيكَه آدَا آيْمِ گُپِ دِرَازَه دِ حَالِي كِه مَحْتَاچِ نُونَه شُوَا!

۱۰ آيْمِ صَالِحِ دِ فِكْرِ آسَايشِ چَارپَايَا خُوشِ هَمِ هِي،
آمَا آيْمِيَا شَرِيرِ رَحْمَتِشْ هَمِ بِي رَحْمِ آ.

۱۱ وَ كِه رِي زَمِينِ خُوشِ كَارِ بَكِه، نُونِ سِيرِ مَوْحُورَه،
آمَا وَ كِه دِ دُمِ بَايِ مِي دُونَه، شُعُورِ نَازَه.

۱۲ آيْمِ شَرِيرِ وَ مَالِ غِصْبِي شَرِيرِيَا حَسِيدِي مِي كِه،
آمَا رِيْشَه آيْمِيَا صَالِحِ مِيوَه مِيَازَه.

۱۳ پِيَا شَرِيرِ، وَ آخَطَايَا زُونِشِ وَ تَلَه مِفْتَه،
آمَا پِيَا صَالِحِ، دِ سَخْتِي مِي جِيئَه.

۱۴ مِيوَه دَمِه آيْمِ، اُونَه دِ حُويِ سِيرِ مِي كِه،

وَ نَتِيحَه كَار دَس هَر گَه وَ خُوش وِر مِي گَرْدَه.

^{۱۵} ر آيمِ احمقِ دِ چَشِ خُوشِ دُرِسَه،
اما آيمِ حكيمِ وَ نصيحتِ گوشِ ميگَه.

^{۱۶} آيمِ احمقِ آزعِ عصبانيتشِ نِشُو مِئَه،
اما آيمِ عاقلِ اهانَتِ نَشَفَتَه مِيرَه.

^{۱۷} كَسِي كِه حَقِيقَتِنَه مِئَه، وَ صِدَاقَتِ شَهَادَتِ مِئَه،
اَمَا شَاهِدِ دِرُوزَه، تَنِيَا فِرِيُونَه.

^{۱۸} هيسِنِ كَسُونِي كِه قِصَه يَا نَسَنجِيدَشُ چِي ضَرُو شِمَشِيرِ آ،
اما زُونَه آيمِيَا حَكِيمِ، شِفا مِيَاَرَه.

^{۱۹} لُويَايِي كِه حَقِيقَتِ مِئَنِ تا اَبَدِ بَرَقَرارِ مِي مِوَنَن،
اما زُونَه دِرُوزَه تَنِيَا سِي يَه گِرِ آ.

^{۲۰} كَسُونِي كِه نَقَشَه يَا گَنِ مِي كَشَن، قَلْبِشُ پُرِ آ دِ فِرِيُو،
كَسُونِي كِه صُلاحِ بَرَقَرارِ مِيكِن، قَلْبِشُ پُرِ آ دِ شَادِي.

^{۲۱} وَ آيمِيَا صَالِحِ هِيچِ ضَرَرِي نِمِيرَسَه،
اما آيمِيَا شَرِيرِ وَ سَخْتِيَا زِيَادِي گِرَفَتَارِ مِوَنَن.

^{۲۲} خُداوَنَدِ دِ لُويَايِي كِه دِرُو مِوَنَن دِلِشِ وَ رُو مِيَا،
اما آيمِيَايِي كِه وَ وَفَادَارِي رِفَتَارِ مِي گَن، مِوَرِدِ پَسَنَه اوَنَن.

^{۲۳} آيمِ عاقلِ، مَعْرِفَتِ خُوشَه قَائِمِ مِي گَه،
اما دِلِ آيمِيَا احمقِ، حَمَاقَتِ نِه جَارِ مِيزَنَه!

٢٤ دَسِيَايِي كِي سَخْت تَلَاش مِي گَن، حَكُومَت مِي گَن،
اَمَا تَمَل، وَ بَرِدِه اِي مِفْتَه.

٢٥ دَل شُورَه، بَارِ گِرُونِيَه اَ، كِي گَمَرِ آيِمِه مِي شِكِنَه،
اَمَا قِصَه خُو، اَوْنِه شَاد مِي گَه.

٢٦ آيِم صَالِح سِي مَرْدَم رَايِمَا خُو پِي اَ،
اَمَا رَ آيِمِيَا شَرِيَر وَ گَمَرَايِي خَتَم مُوئَه.

٢٧ آيِم تَمَل حَتِي اِشْكَارِ خُوشَه هَم گُوو نِي مِي گَه،
اَمَا آيِم كَارِي وَ سَخْت كُوش، ثُرُوت قِيَمَتِيئِي وَ دَس مِيَازَه.

٢٨ دَر صَالِح بِيئَه، حِيَاَت قِرَار دَازَه،
وَ دِي اِي رَ، مَر گِي نِي.

١٣

١ گُر حَكِيم نَصِيحَتِه بُوَاشَه قَبُول مِي گَه،
اَمَا كَسِي كِه هَر چِيئِي نِه وَ قَاف مِي رَ، وَ تُوْبِيخ گُوش نِي مَتَه.

٢ اَنَسَان دِ تَمَرَه گُپِ خُوش، نِصِيوِ خُو مُورَه،
اَمَا خِيَاَنَت كَارِيَا وَ زُورگُو پِي شُوق دَا زَن.

٣ وَ كِه حَوَا سِش وَ زُونَه خُوشَه اَ، حَوَا سِش وَ جُونَه خُوشَه اَ،
اَمَا وَ كِه نَسَنجِي دِه قِصَه مِي گَه، خُوشَه هَلَاك مِي گَه.

٤ جُونَه آيِمِه تَمَل لَه لَه مِي زَنَه وَ چِي گِي رِش نِي مِي،
اَمَا آيِمِه رَحْمَت گَش، قَتِ فِرَاؤُ سِيَر مُوئَه.

٥ آيِم صَالِح، دِ دِرُو بِي زَا رَه،
اَمَا آيِم شَرِيَر، رَسُوَايِي وَ خَجَالَت وَ بَار مِيَا زَه.

⁶ صالح بيہ، آيم دُرسِ کارِنہ حفاظت می گہ،
اما گناہ، آيم شَريرِ وِ زعی می گُوئہ.

⁷ يکی وا يکَہ نازہ، خُوِشہ دُوَلہ مَن نِشُو مِئہ؛
يکی هَني وا يکَہ دارہ، خُوِشہ ژار نِشُو مِئہ!

⁸ ثروتِ آيم پيلدار، باها گِروِ جوئشہ،
اما آيم ژار چيئي نازہ کَہ خطري تَهديدش بَگہ!

⁹ نورِ آيميا صالح، بِرِيقشِ ميا،
اما چراغِ آيميا شَرير، کورِ مُوئہ.

¹⁰ دِ غُورتي، چيی حاصلِ نَمُوئہ جُزِ مِراقَہ،
اما حکمتِ وا وِنوني آکَہ نَصيحَتِ قبولِ می گَن.

¹¹ ثروتِ بايِ اُورَدَہ، آسُو وِ بايِ مِيزَہ،
اما وِ کَہ وا زَحَمَت، گَمِ گَمِ جمعِ می گَہ، دارايشِ زيادِ مُوئہ.

¹² اميدِ وِ دِما اُفتاء، دِلَہ مِريضِ می گَہ،
اما آرزو وِ دَسِ اُومايَہ، درختِ حياتِ آ.

¹³ وِ کَہ نَصيحَتِ نَہ خوارِ بَشمازَہ، هِلاکتِ نِصِيوشِ موئہ،
اما وِ کَہ حُکَمِ نَہ حُرَمَتِ بَنِيہ، پاداشِ مِيزَہ.

¹⁴ تعليمِ آيمِ حَکيم، چَشَمَہ حياتِ آ،
تا آيمِہ دِ تِلَہ يا مرگِ دِيرِ بَکَہ.

¹⁵ عقلِ سَالِمِ لَطِفِ مَرَدِمَہ وِ دَسِ مِيازَہ،

اما رَ خِيانتِ كَارِيَا، وَ هِيْلَاكْتِشُ خْتَمِ مَوْتَه.

١٦ آيْمِه عَاقِل، وَ آگَاهِي عَمَلِ مِي كِه،
اما اِحْمَق، حَمَاقَتِ خُوْشِه نِشُو مِئْتِه!

١٧ قَاصِدِ شَرِيْر، وَ دَرْدَسِرِ مِفْتَه،
اما قَاصِدِ آمِيْن، شَفَا مِيَاْرَه.

١٨ نَدَارِي وَ رَسْوَايِي نِصِيُو كَسِي آء، كِه بِي اَعْتِنَا وَ تَعْلِيْمِ وَ تَرْبِيْتِ آء،
آمَّا عِرْتِ نِصِيُو او كَسِي آء كِه تَوْبِيخِه وَ گُوْشِ مِيْر.

١٩ وَ تَمَارْرُو رَسِيْسِه سِي جُوْنِه آيْم، شِيْرِيْنِ آء،
اما آيْمَا اِحْمَق، دِي كِيكِه دِي شِرَارْتِ دَسِ بَكْشَن، بِيْزَارَن.

٢٠ هُمْنِشِيْنِ آيْمِيَا حَكِيْم، حَكِيْمِ مَوْتَه،
اما هُمْنِشِيْنِ آيْمِيَا اِحْمَق، ضِرْرِ مِيْتَه.

٢١ مَصِيُوْتِ دِي دُمِ گُنَاكَارِيَا آءَا گِرْفَتَارِشُ بَكِه،
اما آيْمِيَا صَالِحِ وَ چِيَا خُو پَادَاشِ مِيْرَن.

٢٢ آيْمِ خُو، سِي بَجِه بَجِه هِيْ زَا خُوْشِ هَم،
مِيْرَاثِي وَ جَا مِيْلَه،

اما ثِرُوْتِ گُنَاكَارِيَا، سِي آيْمِيَا صَالِحِ جَمْعِ مَوْتَه.

٢٣ زِمِيْنِه گُجِكِه آيْمِ ثَار، شَايْدِ مَحْصُوْلِ زِيَادِ بِنَه،
آمَّا بِي عَدَالْتِي وَنِه وَ خُوْشِ مُوْرَه!

٢٤ وَ كِه جُو تَرْبِيْتِيْنِه وَرِ نِيَاْر، دِي بَجَشِ نِفْرَتِ دَاْر،
آمَّا وَ كِه بَجَشِه دُوْسِ دَاْر، دِي تَرْبِيْتِ كِرْدِنَشِ كُوْتَاْبِي

نمی گه.

^{۲۵} آیم صالح د خورای که دار موخزه و سیر موئه،
اما گیہ آیمیا شریر، گسنه می موئه.

۱۴

^۱ ز حکیم، حوئه خوشه بنا می گه،
اما ز احمق، و دس خوشی ونه خزو می گه.

^۲ و که د راسی خوش گوم ویر میاره، د خداوند می ترسه،
اما و که د ریا خوش منحرف آ، د چنی کسی پیش میا.

^۳ آیم احمق، چو غورتی زونه خوشه موخوزه،
اما لویا آیم حکیم، ویردار اونته.

^۴ جایی که گاو نوه، تویله تمیس آ،
اما د زور گاو آ، که محصول زیاد و دس میا.

^۵ شاهد امین، دزو نمئه،
اما شاهد دروزه، نفسش هم دزو آ!

^۶ آیم قاف شو حکمت می جور اما پیا نمی گه،
اما آیم فهیم، و آسونی و معرفت دس پیا می گه.

^۷ د ته آیمه احمق نیس،
سی یه گلوم معرفته و ری لویاش پیا نمی کی.

^۸ حکمت آیم عاقل د پنا آ که ر خوشه تشخیص منه،
اما حماقت آیم احمق، فریوش منه.

۹ آيميا احمق، فُزُونِي خَطَانِه دَس مَوْنَن،
اما آيم دُرِسْكَار وا ابي كار خُوش لطف خدائِه و دَس ميازه.

۱۰ تَنيا دِل آيم آ، كِه دِ تَلِي خُوش خَوَر دار،
و دِ شاديش هَم هيچ غَرِيوي سَهيم ني.

۱۱ حُونِه آيميا شَرير دِ بين ميره،
اما دُوآر آيميا دُرِسْكَار، گيتر موئِه.

۱۲ رُئي ها وِر ري آيم، كه و تِه خُوش دُرِس ميا،
اما دِ آخِر سَر، و مرگ ختم مُوئِه.

۱۳ حتى دِ خَنه هم، دِل مَبُوتُونِه غَم دِ بار بُوئِه،
خَنه وُ تَيِتال مَبُوتُونِه و غَم بَرَسَه.

۱۴ و كِه دِ خدا وِرگَشْتَه، نَتيجَه رِيَاشِه مَبُوتُونِه
و آيم خو، نَتيجَه كارِيَاشِه.

۱۵ آيم ساده همه چينه باور مي گه،
اما آيمه عاقل، گوميا خُوشِه مي سَنجِه.

۱۶ آيم حكيم، مُحْتَاط آ و دِ گني ديري مي گه،
اما آيم احمق، وا يگري وُ بي احتياطي ميره وا ورا!

۱۷ آيمي كه زي عصباني موئِه، كاريا احمقانه مي گه،
آيمي كه نَقْشِه يا شَرِيوَنِه مي كَشِه، مَنفور آ.

۱۸ حماقت نَصَبِو آيميا ساده مُوئِه،
اما ري سَر آيميا عاقل تاج معرفت نيايه موئِه.

۱۹ آيميا گن، دِ وَرِ آيميا خُو سرِ تعظيمِ ميازنِ وِ هار،
و آيميا شَرير، وِ تِه دِراغليا آيميا صالحِ سرِ گتِ مِ گن.

۲۰ ژار، حتی وِ تِه گسونِه خُوشِ هَمِ منفورِ آ،
آما فَتِ فِراووننِ کيخايا پيا دُولتَمَن.

۲۱ وَ کِه کسي هَنينِه خوارِ بيَنه گُناهِ مِ گه،
اما خوشالِ وَ کِه وا ژاريا دَسِه دِلِ واژِه.

۲۲ مَه وَ نوني کِه نقشَه يا پليدِ مِ کشن، گمرا نمُونَن؟
اما محبتِ وَ وفاداري، نِصبو وَ نوني آ،
کِه نيتِ خُو دِ سرِ دارَن.

۲۳ دِ هَر سَختِ ابي، منقَعَتِ هِي،
اما دِ قِصَه پَتِي، تنيا ژاري وِ بارِ ميا.
۲۴ ژرُوتِ آيميا حکيم، چي تاجِ ري سَرِ شُونَه،
اما حماقتِ آيميا احمقِ حماقتِ ميازه!

۲۵ شاهدِ راسگو، جُونيانِه نجاتِ مِئِه،
اما وَ کِه دِرُو مِئِه، فِريوکارِ آ.

۲۶ ترسِ دِ خداوندِ قوتِ دِلِ آ،
و بَجونِه آيمِ دِ وِ ليزِ ميرَن.

۲۷ ترسِ خداوند، چِشمَه حياتِ آ
کِه آيمِ نِه دِ تِلَه يا مرگِ ديرِ مِ گه.

۲۸ جلالِ پاتشاه، دِ جمعیتِ زیاد آ،
شاه، دِ نوبینه مَرِدِم نأبُود مُوئَه.

۲۹ کسی که دیر عصبانی بُوئَه، فهمِ زیادی دازَه،
اما آیبی کِه زی عصبانی موئَه، حماقتینه نِشُو مِیَه.

۳۰ دِلِ آروم، وِ بدن حیاتِ مِئَه،
اما حَسیدی، چِ خُورَه دِ سِخونیا آ.

۳۱ وَ کِه وِ ژاری، ظلمِ بگَه، وِ آفریننده او اهانَت می گَه،
اما هر کِه وِ مُحتاجِ کمکِ بگَه، خدانِه حرمتِ کِرَدَه.

۳۲ آیِمیا شَریر، دِ شرارتِ خُوشُو سَرنگونِ مُوئَن،
اما آیِمیا صالحِ دِ مرگِ هَم، پناهی سِیشُ هی.

۳۳ حکمت، دِ دِلِ آیِمِ فهِیمِ مَنزِلِ می گَه،
حتی آر دِ مینجا آیِما احمقِ هَم با، هَنی خُوشِه دِیاری مِیگَه.

۳۴ صالحِ بیئَه، قومی نِه سَر بُلنِ می گَه،
اما گنا، باعِثِ شَرْمَنِه اِیِ هَر قومی آ.

۳۵ پاکاری کِه وا حکمتِ عملِ بگَه لطفِ پاتشاهینِه وِ دَسِ میارَه،
اما غیضِ پاتشاهِ نِصیوِ پاکاری آ کِه کاریا ننگِ انجومِ مِیَه.

۱۵

۱ یِه جُئو نرم، خشمینِه وِ می گِردَنَه،
اما قِصَه تُن، باعثِ عصبانیتِ موئَه!

۲ دِ زُوئَه پیا یا حکیم، معرفتِ جاریِ موئَه،
اما دِ دِمِه آیِمیا احمق، حماقت.

٣ چشیا خداوند، همه جا هی،
و و آیمیا خو و گن دیدبانی می گه.

٤ زونه نریم، درخت حیات آ،
اما زونه گز، روحیه می شکنه.

٥ احمق، نصیحت بوأ خوشه خوار مینه،
اما هر که توبیخینه و گوش بیره، عاقل آ.

٦ د حونه آیم صالح، گنج زیادی هی،
اما دسرنج آیم شریر، سختی آ.

٧ لویا آیمیا حکیم، معرفت پخش می گه،
اما، دل آیمیا احمق چنی نی.

٨ خداوند، د قزونیا مردمه شرارت پیسه دیش و ا زومیا،
اما دعا آیمیا دُرسکار، و ته او مقبوله.

٩ ر آیم شریر، دل خدانه و ا زومیار،
اما او، گسینه که د دُم صالح بیئنه، دوس دار.

١٠ کسی که ر دُریسه ترک می گه؛ توبیخ سختی ها د انتظارش
و که د توبیخ بئش بیا، می میره.

١١ دیار مُردیا و دیار هلاکت، د ته خداوند پنهو نیسن
چنی بیشتر، دله بچونه آیم!

١٢ آیم قاف شو، د توبیخ خوشش نمیا،

او د آيميا حڪيم فراري آ!

۱۳ دل خوش، چهره نه شاداب مي گه،
اما دل درد د بار، روحنه حيرد مي گه.

۱۴ دل پيا فهيم، جويا معرفت آ،
اما زونه احمقيا، حماقتنه چي خوراک موخوړن.

۱۵ آيم ستمگش همه روزياش پړ د درد آ،
اما ونو که دلش خوش آ، شارش گوک آ.

۱۶ کم داشته و ترس د خداوند،
بيتر د داشته گنج فت فراوو و دلريه آ.

۱۷ سفره پتي فقيرونه و محبت،
بيتر آ د ضيافت شاهانه، و نفرت.

۱۸ پيا جنگري، مراقه درس مي گه،
اما آيم آرم، مراقه نه محفتنه.

۱۹ ر آيم تمل، چي پرچين خار آ،
اما ره آيم درسکار، شاره هموار آ.

۲۰ بچه حڪيم، شادي بوآشه،
اما پيا احمق، دا خوشه خوار مي گه.

۲۱ حماقت سي آيمي که شعور ناره شادي آ،
اما پيا فهيم، د ره راس گوم وړ مياره.

۲۲ بی مشورت، نَقَشَه یا باطل مُوَن،
آما وا مُشاوريا زياد، و ثمر مي رَسَن.

۲۳ انسان دِ دِنن جُئو دُرس، خوشال موَنه،
و جا قِصَه كِرِدِه، چَني خُو آ!

۲۴ ر حيات، سي عاقليا ري و بالا مير،
تا و نونه و رِي كِه و هار و ديار مُردِيا مُوزه دير بَگه.

۲۵ خداوند حُونه آيميا عُورتِنه ميرمَنه،
اما حريم بيوه زُونه حفظ مي كِه.

۲۶ فكريا آيميا شير، دِلِه خداوندِنه وا رُو ميازه،
اما قِصَه يا خُو، دِ تِه او خوشايندِه.

۲۷ كسي كِه خواهانِ سوَدِ نا شَرع آ، عايلِشه و دَرِدَسَر مُنَه،
اما و كِه دِ رشوه نفرت داشتو آ، زِنه اِي مي كِه.

۲۸ بيا صالح دِ جُئو دِئِه عَجَلَه نِمِي كِه،
آما دِ گُپِ آيميا شَرير چي لَفِ آو چيا گَنِ مي كِه و دَر.

۲۹ خداوند، دِ آيميا شَرير دير آ،
اما دعا آيميا صالحه، ميشنُوئِه.

۳۰ نورِ چَشيا، دِلِ نِه شاد مي كِه،
خُوَرِ خوش، و سِخُونيا جُو مِئِه.

۳۱ و كِه و انتقاديا سازنده گوش بِيَر،
دِ مينه آيميا حكيم مَنزل ميگِه.

۳۲ وَ كِه نَصِيحَت زِد بَكِه، خُوشِه كُچِك مِي كِه،
اما هَر كِه تُوْبِيخِ گُوشِ بِيَرِه، دُونايِ وِ دَس مِيَاَرِه.

۳۳ تَرَس خِداوَنَد، تَرِييتِ دِ حَكْمَتِ آ،
فُرُونَتِي وِرَز عَزتِ آ.

۱۶

۱ نَقْشَه يَا دِل، دِ جَانِوِ اِنْسَانِ آ،
اما آخِرِ سَرِ دِ جَانِوِ خِدا جُئُوشِ مِيَايَه.

۲ گِرِدِ رِيَا آيِم، دِ نِظَرِ خُوشِ دُرِسِ آ،
اما يَه خِداوَنَد آ كِه نِيَتِ دِلِنِه سُنُوكُ سَنَگِي مِي كِه.

۳ كَارِيَا خُوتِ وِ خِداوَنَد بَسپَار،
كِه نَقْشَه يَاتِ پايَارِ مُونَه.

۴ خِداوَنَد هَر چِيئِي نِه، سِي مَنظُورِي سَاخْتَه،
حَتِي آيِمِيَا شَرِيَرِ هَم، سِي رُوزِ پِلَا.

۵ هَر كِه كِه دِ دِلِ خُوشِ غُورِتِ بَا، خِداوَنَد دِشِ بِيزارِ آ،
يِنِه دُونَسُو، كِه چِنِي كَسِي يِي سِزَا نِي مُونَه.

۶ مُحَبَّتِ وُ وُفَا، رِي خِطَايَه مِي پُوشْتَه،
وا تَرَسِ خِداوَنَد، آيِمِ دِ گَنِي دِيرِي مِي كِه.

۷ وُقْتِي خِداوَنَد دِ كَارِيَا يَه شَخْصِ رَاضِي بَا،
حَتِي دُشْمِنِيَايِشَه هَم، وِ صِلْحِ وَا او شَخْصِ وَا دَارِ مِي كِه.

۸ دَارايِي كَمِ وَا صَالِحِ بِيئَه،

بيٽرہ ڊ روزي ڦٽ فراؤو وا بي عدالتی.

۹ ڊل آيم سي ر خوش نقشه مي گشه،
اما خداوند آكه گومياش محكم مي گه.

۱۰ او چيئي كه ڊ گپ پاتشاه ميگه و در هه چي وحی آ،
گپ او نبايد ڊ داوري گناه بگه.

۱۱ تيرازي و سنگيا درس سي خداوند آ،
گرد وزنہ يايي كه هان ڊ توبره، همه كار اونہ.

۱۲ سي پاتشاي، گنه كه كاريا شريرونه بگن،
سي يكه تخت سلطنت، وا صالح بيئه پيار مي مونہ.

۱۳ يه پاتشا، ڊ لويابي كه راس موئن كيف ميگه،
و كسي نه كه راس موئه، دوس دازه.

۱۴ تش غضبو پاتشاه، قاصد مرگ آ،
اما پيا حكيم، ونه محفتنه.

۱۵ ڊ ري واز پاتشا، حيات هي،
و لطف او، هه چي اوريايي كه بارونه باهاري نه ميوارنه.

۱۶ و دس اوردين حكمت خيلي ڊ طلا پتر آ،
و دس اوردين فهم ڊ نقره بيتر آ!

۱۷ ر آيميا درسكار ڊ گني ديري مي گه؛
و كه ڊ ر خوش پاسوني مي گه، جونہ خوشه حفظ ميگه.

۱۸ غرور هلاکت مياره،
و دِلِ غُورْتِ اَيْمِنِه وِ زِي مِي زِنَه.

۱۹ سي ايم بيتره كه دِ وِرِ ژاريا فروتن با،
تا يكه وا ايميا غورت غنيمت بر بگه.

۲۰ و كه دِ كلوم خدا سيفا بگه، سعادتمن مونه،
و كه و خداوند توكل بگه مارک مونه.

۲۱ دِلِ حَكِيمِ دِلِي اَكِه تشخيص مئه،
و زُونِه شيرين، و دِلِ مينشينه.

۲۲ عقل سالم سي كسي كه ونه دازه، چشمه حيات آ،
اما نصيحت ايميا احمق، حماقت آ.

۲۳ دِلِ شَخْصِ حَكِيمِ، زُونِشِه دُونَا مِي گه،
و قِصَه يا لُوشِه دِلِنِشِي.

۲۴ حرفيا دِلِنِشِي، چي شُونِه عَسَلِ آ،
شيرينه سي جُونُو سِلَامَتِي سي سَخُو.

۲۵ وِرِ رِي هر گه رِي هي، كه دِ نِظَرِشِ دَرِيسِ مِيَا،
اما آخِرِشِ و مرگ ختم مونه.

۲۶ اشتها كارگر، سيش خُو آ،
گسِنِه ابي اونِه، بيشتر و كار ميره.

۲۷ اَيْمِ رَذَلِ، نقشه يا پلید مِي گشه،
حرفياش چي تش مِي سوزنه.

٢٨ آيم نادرِس، تَشِ مِرافِنه وِر ميکنه،
آيم چوئي رُوئي، مابين رَفيقيا خُو جگاپي مونَه.

٢٩ آيم زورگو، هُمقطارِشِ مي فِريونَه،
و اونَه وِ رِبي که خُوني، مي گِشِنه.

٣٠ وَ که چَشَمک مِشِنه، نَقشَهيا ناجورِ دِ سرِ داره،
وَ که لُو وِر مي چِنه، شِرارِتي نِه وِ انجُوم ميِرِسِنه.

٣١ مي اِسپي، تاج جِلالِ آ،
که دِ رَ صالحِ زِنه ابي کِرِدِه وِ دَسِ مي آيَه.

٣٢ کسي که دِير عَصَباني با دِ آيم زوردارِ بيترِ آ،
وَ که ري نَفَسِ خُوشِ تَسَلُطِ دارِ دِ فاتحِ شَهرِ بيترِ آ.

٣٣ پِشِکِنه آيم مونَه
اما حُکِمِ نِه، خداوندِ تَعينِ مي گَه.

١ خَرِدِنه نُونِ حُشکِ وا آرامشِ،
بِترَه دِ داشِنِنه خوراکِ شاهونَه، دِ خُونِه ابي که قِي وِ مِرافَه، ها دِشِ.

٢ غُلمِ حَکيمِ، وِ ري گُرِ شَرمِ آوَرِ اربابِشِ آقا مُونَه،
وَ هِه چي يَکي دِ برازو، دِ ارثِ سَهمِ مُورَه.

٣ بُتَه سي نُفَرِ آ، وُ کِپَرَه سي طِلا،
اما خداوندِ آ که دِليانَه، اِمِتِحو ميگَه.

٤ آيم شِريِرِ، وِ حَرفِيا شِروُرَنه گوشِ ميِرِ؛

وَ آيِمِ دِرُوزِيهِ، وَ زُونِه فِتْنَه.

⁵ وَ كِه وَ ژاريا قاف بَشُونَه، وَ آفَرِيئِنْدَه وَ نو قاف شَنَه؛
وَ كِه دِ مَسيوَتِ مَرْدِمِ خوشال با، بي سِزا نَمِي مُوئَه.

⁶ نَوَه يا، تاجِ سرِ آيِميا پيرِ آن،
وَ عَزَتِ بَجُو، بو آيا شُون.

⁷ هِه اوطور كِه قِصَه يا حَكيموئَه بَرانْدَه آيمِ احمقِ ني،
چَنِي بيشْتَرِ دِرُوزِي بَرانْدَه يه آيِمِه نَجيمِ ني.

⁸ رِشَوَه دِ نَظَرِ كَسِي كِه رِشَوَه مِئَه، چي بَرِدِ جادُوپي آ،
دِ نَظَرِ خُوشِ هَرجا بُرَش، پيروزِ موئَه.

⁹ وَ كِه خطايِ نِه مي پوِشَنَه، محبَبِيئَه ميكاره؛
وَ كِه خطايِ نِه بازگو مي كِه، مابينِ رِفيقيا جِگايِ موئَه!

¹⁰ آتَر يه توييخ، ري يه پيا فهميم،
بيشْتَرِ دِ صدِ ضَرِيَه شلاقِ آ، ري پشتِ آيمِ احمق.

¹¹ آيمِ شَريرِ تَنيا دِ دُومِه سَرگِشيِ آ؛
مُجازاتِ سَخْتِي، ها دِ انتظارِش.

¹² ري وَ ري بيئَه وا يه خرس، كه تيلَه ياشِه دُوزِي نَه،
بيترِ دِ ري وَ ري بيئَه وا آيمِ احمَقِي آ كِه دِ حماقتِ وَ سَرِ مور.

¹³ وَ كِه دِ بَرُورِ خُوپِي، گني بگه،
بلا دِ حُوئَشِ دِيرِ نَمُوئَه.

۱۴ شروع دَمِرگه، هه چي پنا که آو د تَرکي سِرَازير موئَه؛
وَرز يکه تَرکينه بَشکافَه وُ بَزَنه وِ دَر، کوتاه بيا.

۱۵ خداوند، د کسوني که شَريرَيانِه تَبَرئَه ميگن وُ دِگسوني که آيميا صالحينه مَکوم ميگن!
د هر دِک يه جور بيزازه.

۱۶ باها خريد حکمت، سي احمق، و چه کارش ميا،
سي يکه، اصلاً عَقِل نازه.

۱۷ رَفِيق، د هر زموني محبت مي گه،
و پَرار، سي روز تنگي وِ دى اومايه.

۱۸ آيم بي عَقِل، دَس ميه
و ضامن يکي هني موئَه.

۱۹ و که نا اطاعتينه دوس دار، مِرَاقِنِه دوس دازه،
کسي که خُوشه گپ ميگه
ها د دُم هلاکت.

۲۰ آيمي که دلش ناراسه، دَسِس وِ خوئي نيمپرسه؛
و که زُونش فِرِيوکار آ، و مُصِيوت گرفتار موئَه.

۲۱ و که بَجَه اَحَمَق دازه، غَصَه دازه؛
بُوا بَجَه اَحَمَق، شارش شيوسه.

۲۲ دِلَه شاد دَوا شَفَا بَخَش آ،
اما روح کَز، سِخُونيا نه حُشک مي گه.

۲۳ آيم شَرير، زيروازير رشوه ميپزه،

تا زيا عدالت نه، مُنَحْرِفِ بَگه.

٢٤ پياپي كه قدرت تشخيص دازه، و حكمت چش مُونَه،
اما پيا احمق، تا چش كار مي گه، سرگردونه.

٢٥ بچه احمق، سي بواش غُصَه آ
و سي جُونِه كسي كه وَنِه زائِسَه تلي.

٢٦ مُجازات كِرِدِنِه په پيا صالح خُوني،
هه و ابي صورت زِننه په پيا نَجيم زائِه سي خاطرِ صداقتِش!

٢٧ وَكِه چلو زُونِش نيته ميار، معرفت دازه،
پيا فهيم هم آروم و صبور آ.

٢٨ حتى نادو هم آر دَمِش بَوَنَه، وَبِه حكيم دُونن،
وَكِه گِيش بَوَنَه، دونا و جسو ميا.

١٨

١ كسي كه خُوشه دِ باقي سوا مي گه دِ دُومه حاسته يا خُوشه آ!
او وا هر نَظَرِ دُرسِي، مُخالِفِ آ.

٢ آيم احمق، دِ فهم هيچ كِنفي نيموره،
بلکم تنيا كِنفِش پنا كه نَظَرِ خوشه بُتَه.

٣ وَختي شِرارت ميا، خوار ديه هم ميا.
وختي هم كه آيم دِ عِرْتِ مِفْتَه دِ چش مَرِدِمِ هم مِفْتَه.

٤ حَرفِيا گِپِ آيم چي آويا قبلي آ،
چشمه حكمتَه كه چي جو آوئي كه مي جوشه و جاري موته.

° طَرْفِ دَارِي دِ آيْمِيَا شَرِيرِ خُونِي
وَ هَم، مَحْرُومِ كِرْدِنِه عَدَالْتِ دِ آيْمِيَا صَالِح.

¶ لُوِيَا آيْمِ اَحْمَقِ اَوْنِه وِ مِرَاقَه مِي گَشَه،
رُؤْنَشِ اَوْنِه وِ كَتِكِ حَرْدِه.

٧ رُؤْنِه آيْمِ اَحْمَقِ، بَاعْثِ نَابُودِيَشِ اَ،
لُوِيَاشِ تَلَه سِي جُونَشِ.

٨ حَرْفِيَا آيْمِه رُؤِي جُوِي، چِي لَقْمَه يَا حُوشِمِرَه اَ،
كِه وَا لِدْتِ، تَا عَمَقِ وِجُودِ آيْمِ وِ هَارِ مِرَه.

٩ وَ كِه دِ كَارِ خُوشِ تَمَلِي مِي گَه،
پَرَارِ آيْمِ خِرُوكَارِ اَ.

١٠ نُوْمِ خَدَاوَنْدِ، قَلْعَه مُكَمِي اَ.

آيْمِه صَالِحِ وِ مِينَشِ مِي دُوئَه، وِ دِ وَ لِيَزِ مِي.

١١ ثَرُوتِ آيْمِ دَوْلَتَمَنْ، وِ گِمُونِه خُوشِ شَهْرِ مُحْكَمِي اَ؛
وَ دِيوَارِيَا بِلِنْ.

١٢ غُورْتِي دِلِ آيْمِ اَكِه دِ دُمِ خُوشِ نَابُودِي مِيَاَرَه،
اَمَا فِرُوتِنِي دِ دُمِ خُوشِ عَزْتِ.

١٣ جُوِي دِيَه، وِرَزِ اِشْتَفْتِه،

نَادُونِي اَوْ بَاعِثِ خِجَالْتِ مَوئَه.

١٤ رُوحِ آيْمِ دِ وَرِ هَرِ مَرِيضِيِي، سَرِ پَا مِيْمُونَه

اَمَا دِ زِيَرِ رُوحِ اِشْكِسَه، كِي مِيْتُونَه سَرِ پَا بَمُونَه؟

۱۵ دل آيم دونا، خواهانِ معرفت آ،
گوش آيم حكيم، دِ دمه دانش.

۱۶ پيشگشي ديه، زنه وري آيم مي گشه،
و اونه و حضور گپو، ميرسنه.

۱۷ و كه تنيا و ته قاضي ميرزه، حق و جانب و نظر ميا،
تا اوسه كه، طرف هني ميايه و حرفياش امتحو مي گه.

۱۸ پشك و نه، مرافته مُحفِثَه،
و حريفيا زور دارينه، دِ يك سوا مي گه.

۱۹ و دس اوردنه دل برار زنجسه، سختزه دِ گرتنه شهر حصاردار؛
و مرافه، هه چي كُولوميا دروازه قلعه آ.

۲۰ گيه آيم، دِ ميوه ديمش پُر مونه؛
آيم، دِ موصول لوياش سير مونه.

۲۱ زونه انسان ميتونه جونه اونه حفظ بگه يا اونه و بای بئه،
پس عاقوته حرفياش مينه.

۲۲ پيايي كه زني باها، نعمت خوي پيا كرده،
و لطف خداوند نه هم و دس آورده.

۲۳ زار، و لالك و حاس قصبه ميگه،
اما ثروتمن، و سرگزي جئو ميه.

۲۴ هيسين دوسيايي كه يکينه و نابودي مي کشن،

اما دوسی هم هیی که دِ برارِ نَزیکتَره.

۱۹

^۱ ژاری که دِ راسی خُوش، گُوم وِر میازَه،
بیتر دِ نادُونیه، که زُونه حَلِ پلِیج داره.

^۲ دل وُ جُرأت داشته بدون حکمت خُونی؛
و که عَجَلَه دار، رَنه گم میگه.

^۳ حماقتِ آیم، زِنئیشَه نابُود می گه،
قلبش هم نَسبَت و خداوند غِیض می گه!

^۴ ثروت، رَفیقیاِن زیاد می گه،
اما دوس پیا ژار، اونَه راها می گه.

^۵ شاهد دِروزه بی سزا نمی مُونه،
و که نَفَسِش هم دِرو آ، بیر نِمیره.

^۶ خیلِیا هان دِ دُم یه که مُورِد لطفِ آیمیا گپ قرار بیزن،
همه وا آیمیاپی که دَسه بده دارن، دوس دارن رَفیق بان.

^۷ پراریا آیم ژار، همه دِش بیزارن،
چه بَرَسَه و دُوسیاش که دِ او دیری می گن،
و او وا لالِکه حاس دِ دُمِش میره.
اما وِر نمی گِردن.

^۸ و که دِ دُم عقل آ، جُونه خوشه دوس دازه؛
و که فَهْمِنه نیه میازَه، و چیا خُو دَس پیا می گه.

^۹ شاهد دِروزه، بی سزا نمی مُونه،

وَ كِه نَفْسِش هَم دَرُو آ، هلاک مُوئَه.

۱۰ سی یه آیمه احمق داشتینه زنه اپی زرق و برق دار برآزنده نی،
وَ گنتر دِ وَ، چنی بیشر سی برده کِه وری آقایا خوش اربابی بگه!

۱۱ عقل آیم غیضی اونِه نیه میاره؛

عزت او دِ چش پوشی دِ خطا آ.

۱۲ غیضی شاه، چی شیر می غره،

لطف او چی شونم آ، وری چمن.

۱۳ گر احمق، بلا جونِه بوا خوش آ،

وَ مرافه یار، چی آوئی آکه مُدام تُگه می گه.

۱۴ خونِه و ثروت، دِ بویا و ارث می رسه،

اما زن دُونانِه خداوند مئه.

۱۵ تَملی، خو و سنگی میاره،

وَ کِه دِ کار سَس آ، گسئه می موئه.

۱۶ وَ کِه دِ فرامین اطاعت می گه، جونشه نیه میاره،

وَ کِه حواسش وریا خوش نی، می میره.

۱۷ وَ کِه و ژار پیل مئه، و خداوند قرط مئه،

وَ خداوند عَوْض اپی کارشه وش مئه.

۱۸ گرتِه تا هنی اومیدی هیی، ادب گو؛

کمر و نابودی او تون!

۱۹ پياپي که تَن مِزاجَه جزا مَنَه؛
آر اونه رها بَکي، ناچاري دُوآزه اونه پيري.

۲۰ آر ميحايي آخِر سر حکيم باي،
و نصيحت گوش پير و تعليمينه قبول گو.

۲۱ نَقَشَه يا زيادي دِ سر آيم آ،
اما اوچي که پايار مي مونه، هِدَفِ خداوند آ.

۲۲ او چيئي که بَرانَدَه آيم ا مُحَبَّتِ آ،
آيم ژار هم دِ آيم دروزه بيترا.

۲۳ ترس خداوند و حيات ختم مونه؛
و آيمي که ترسه خداوندنه دازه واگنه سير شونه و سر موزه،
و بلايي و او نمي رسه.

۲۴ تَمَل، دسه خوشه و مجمه موزه،
اما اونه حتی، تا گپ خوش هم نيميار!

۲۵ آيم قاف شونه بزه، آيم ساده آکه ياي ميژه چطور عاقل با؛
شخص فهيم توبيخ گو، که معرفتینه و دس ميار.

۲۶ بچه ابي که و بواش زور بُتَه و دَاش دِ حونه بونه و در،
مايه ننگ و رسوايي آ.

۲۷ گرم، آر ميحايي دِ خرفيا حکيمونه مُنخَرِفِ بوئي،
و نصيحت گوش ن!

۲۸ شاهدِ رذل، عدالت نه و قاف ميتر،

و گپ آیمیا شَریر ظَلَمِ قیت مَن.

۲۹ جزا، سی آیمیا قاف شو آماده بیه
و سیرکو، سی گرده آحمقیا.

۲۰

۱ بَیراؤ، قاف میثونَه و عَزق عربده می گشه؛
و که فَریو عَزق و شِراونِه بُوَره حکیم نی.

۲ هیبتِ شاه چی شیر می غزه؛
هر که باعثِ غیضش با، جُونِشه و بای مَنه.

۳ دیری دِ مِرَاقَه، باعثِ عَزتِ آیمِ آ،
اما تَنه هر آیمِ احمق، سی مِرَاقَه می خارَه!

۴ آیمه تَمَل، زمینَه دِ موسِمِش شُخم نمی زَنه؛
اوسه مَوْعِ دِرو گدایی می گه، و چیئی پیا نمیگه.

۵ مشورت چی آو قیلی آ، دِ دلِ آیمِ،
پیا دُونایی میحا، که وَنه بَگشه و دَر.

۶ چه بَسا گسونَه زیادی هیسِن که مدعی آن محبتش پایار
اما شَخصِ وفادارینه کی می تُوته پیا بَگه؟

۷ آیمِ صالح، دِ راسی زینه ابی می گه؛
مارکِ آن، بَچونی که دِما و میان!

۸ شاهی که ری تَختِ داوری بَنشینَه،
وا چَشیاش گِردِ شِرازتِ نه یه سِرَه اَلک می گه.

۹ چه کسی می تُوَنه بُتَه: «مِه دِلِ خُومِه پاک کِرِدَمَه؛
مه دِ گنا خُوم پاکِم»؟

۱۰ وزَنه یا نامیژو، و پیمونَه یا نادُرس،
خداوند، دِ هر دِک چی یِک دِلِش وا رُو مِیا.

۱۱ حتی یِه بَجَنِه هَم، دِ کاریاش موئَه بَشناسی،
که آیا کاریایی کِه می گَه، دُرسَه یا نَه.

۱۲ گوش شنوا و چَش بینا،
هر دِک آفریده خداوند آن.

۱۳ خُاویَنه دوس ناآشُتو، موادا ژار بُوئی؛
چَشیاتِ وا گُو، تا دِ نُو سیر بُوئی.

۱۴ خریدار سیلِ جنس می گَه مُتَه: «گَنه، گَنه»،
دِما یِه کِه وَنِه خَری، می رَ، دِ خُوش تعریف می گَه!

۱۵ طِلا، پیا مُوئَه و یاقوت زیاد آ،
اما لُویایی کِه و معرفتِ قِصَه بَگن، گوهرِ نایاب آن.

۱۶ جومَه کسینَه کِه ضامِنِ غَریوَه موئَه دِش بَسُو!
جومَه و کِه سی غَریوَه ضامِه بیئَه گِرو وردار.

۱۷ نُونِ حُقَه بازی، و مِذاقِ آیم خُوش مِرَه می آییَه،
اما بعد، گُپِش دِ خَرَه پُر موئَه.

۱۸ وَختی نَقِشَه می گِشی، مشورت باها؛
وا هدایتِ حکیمونَه و جنگِ رُو.

١٩ آيم رُوئِي چُوئِي، رازيا نِه فاش مي گه؛
پس وا پيا پُر چِنه هُمنشيني نَگُو!

٢٠ هرکِه بوا يا داآ خُوِشه نِفرِي بَگه،
چِراغِ زِيه اييش کُور مُوئِه.

٢١ مالي کِه دِ شِروع آسُو و دَس بيايِه،
آخِر سَر، بَرکت نازِه.

٢٢ نُو: «گني نِه وا گني تِلافي مي کيم»،
چَش و رِه خداوند با و او تونه نجات مئه.

٢٣ خداوند، دِ وزنه يا ناميرُو بيزاره،
تيرازي ناراس خُو ني.

٢٤ گوميا آيم، دِ جايو خداوند آ،
ورنه آيم رَ خُوِشه چَطور بفهمه؟

٢٥ خُوته و ابي تله نُن کِه وا عَجَلِه و خداوند نذر بَکِي،
اوسِه دِما و، باهايي و نذرت فِکِر بَکِي!

٢٦ پادشاهِ حکيم، شيريا نِه چي گه اِلک مي گه؛
او چرخِ خَرمه گونِه، ري و نُو ميار.

٢٧ روحِ آيم، چراغِ خداوند آ
کِه عمقي وجودِ انسانِ ميچوزه.

٢٨ محبت و وفاداري، نيته دارِ پادشاه آ؛

تخت او دِ ابي محبت پيار مي مُونه.

^{۲۹} سَربُلي جوُنيا، فُدرت وُنُونه،

عَرت پيريا، مي اِسپيشُونه.

^{۳۰} شَلاقِ كه رَخمِي مي كه شِراَرَتِنه دِ ايم مي سائِه،

سيركو وُ تنبيه عمقِ وُجودِ پاڪ مي گه.

۲۱

^۱ دلِ پاتشاهِ ها دِ دَس خداوند؛

وَنه چي آو وِ هر جا كه باها، هدايت مي گه.

^۲ گِرد رِيا انسان، دِ ته خُوش دُرس آ،

اما يه خداوند آ، كه دلِيا نه اِمِتحو مي گه.

^۳ وِ جا اُوردِنه عدالت وُ او چيئي كه دُرس آ،

بيشتر دِ فُروني دِ ته خداوند موردِ پَسَن آ.

^۴ چَشيا غُورت وُ دلِ مغرور،

چراغِ گناهِ آ سي ايميا شير!

^۵ كسي كه وا تدبيرِ تَلاش مي گه، مُطَمَّننا منفعتِ زيادي وِ دَس ميازه

اما كسي كه عَجول آ، جُز زاري چيئي نِصيوش نمونه.

^۶ گنجي كه وا دِزو وِ دَس بيا،

چي خَفاري آ ري هَوا وُ چي دامِ مَرگِ آ.

^۷ ظُلمِ ايميا شير، وُنونه ميژونه وا خوش مُوزه

سي يَكه دِ اَنجُومِ عدالت، ري وِرمي گِردُون.

^۸ رَ تَقْصِيرِ كَارِيَا حَلِّ وُ بَلِيْجَه،

ولی کاریا آیم پاک، دُرس آ.

^۹ ساکنِ بیئہ، دِ سیکِ بُّ،

بیتر دِ زنہ ای دِ زیر یه سَقَف، وا زینہ شَلِیْتَه آ.

^{۱۰} پیا شَریرِ وا همه جُونِشِ خواهانِ شِرَارْتِ آ؛

چَشِیاشِ حَتی وِ هُمَساشِ هَم، رَحْمِ نِمی گه.

^{۱۱} وقتی آیمہ قافِ شُو تنبیه با،

آیمِ سادَه حکیمِ مُوْتَه.

وختی آیمہ حکیمِ توپیخِ با، معرفت، وِ دَسِ میاز.

^{۱۲} خدایِ عادل، حُنَّه آیمیا شَریرِ نِه خُو زیرِ نظرِ داره؛

او شَریرِیانه وِ بلا سرنگونِ میگه.

^{۱۳} هر کَ هَ، گوشِ خُوشِه وِ هِلاتَه ژاری بُوْتَه،

دِ روزِ تَنگی، گسی هِلاتِشِه نِمیشُنُوْتَه.

^{۱۴} پیشگشیئی که دِ خَفا دِنَه بُوْتَه، غیضِ وِرمی گُردِنَه،

وِ هِه ایطورِ رِشوهِ اِبی کِه دِ خَفا دِنَه مُوْتَه عَضُو سَخْتِ مُحَفَتِنَه.

^{۱۵} وقتی عدالتِ انجومِ میزِه آیمِ صالحِ شادِ مُوْتَه،

اما آیمِ شَریرِ وِ وَحِشَتِ مِفْتَه.

^{۱۶} پیاپی که دِ، رُئی کِه عقلِ سَالمِ وِشِ مُتَه دیرِ با،

عاقوْتِ دِ جمعِ مُردِیا مُحَفَتَه.

^{۱۷} وِ که عیشِ وِ نوشِه دوسِ دازه، وِ ژاری مِفْتَه؛

کسی که بَرآو و رِغُونِه دُوس دازه دُولْتَمَن نِمُوئِه.

۱۸ آیِمیا شَریر خِی باها آیِمیا صالح مَوئَن،
و خِیانَت کارِیا، خِی باها آیِمیا دُرسکار.

۱۹ زِنه اِی دِ بیاوُونِه بی آو و عِلْف،
بِیتر دِ زِنه اِی وا زِنِه شَلِیْتِه وُ بد اَخلاق آ.

۲۰ دِ حَوْنِه آیِمیا حَکیم، حَزُونِه چِیا پُر قِیْمَت وُ رِغُونِه،
اما پِیا اَحْمَق، گِرِد داراِی حُوشِه وِ بای مَنه.

۲۱ هر که دِ دُم صالح بِيئِه وُ مِهْرَبُونی با،
و حِیات وُ صالح بِيئُو عَزَّت، دَس پِیا می گِه.

۲۲ پِیا حَکیم، شَهْر آیِمیا زُوردارِنِه تَسخیر می گِه
وُ قَلعِه اِی کِه وِش توکل کِرِدِنِه نِه مِیْرِمِنِه.

۲۳ هر که حَواسِش وِ گُپ وُ زُؤنِش با
جُونِش دِ بِلَا دِ اَمُوئِه.

۲۴ پِیا عُنْتُ وُ عُورْت مَرِدِم دَس مُونِه
چِنی پِیاِی وا عُورْتی زیاد رِفْتار مِیگِه.

۲۵ حَسْرَتِ پِیا تَمَل اوْنِه وِ گُشْتِه مَنه،
سی یِکِه دَسِیاش دِ کار عار دار.

۲۶ او تَمُوم روز تَمارزو دار وُ تَمارزو دار،
اما پِیا صالح می وِخَشَه وُ می وِخَشَه.

۲۷ خِدا دِ قُزُونی آیِم شَریر دِلِش وا رُ مِیا؛

چنی بیشترِ وقتی که وا نیت گن پیشکش بوئه.

۲۸ شاهد ډروزه هلاک موئه،

اما قصه و که گوش بپر تا ابد باقی می موئه!

۲۹ پیا شریر بی فکر عمل می گه

اما پیا دُرِسکار زیا خوشه می سنجه.

۳۰ هیچ حکمتی، هیچ دونائی ای، و هیچ مشورتی نی

که بتونه و ضد خداوند و کار بیا!

۳۱ اسب سی روز جنگ آماده بیه،

اما خداوند آکه پیروز می گه.

۲۲

۱ نُوَم نیک، ډ ثروت زیاد بیتر آ؟

و محبوب مردم بیئه ډ طلا و نقره.

۲ دارا و ندار، په چیش چی یگه،

خداوند، آفریننده هر ډ کُشونه.

۳ پیا دونا، خطرینه مینه و ډ و دیری می گه،

آیم ساده، وا ور میره و تاوو نیشه مئه!

۴ تَمَرِ فروتنی و ترس خداوند،

ثروت و عزت و عمر ډ رازَه!

۵ ر آیمیا گز رو، ډ خاریا و تله یا پوشسه آ،

اما و که حواسش و جونه خوش با، ډ ونو ها ډ امو.

^٦ بَجَنَه دِرْتَه وِرِي كَه شايِسْتَه آتربيت گُو،
كَه تا پيري هم دِ وِ وِ دَر نِميا.

^٧ دارا وِري ژار حكومت مي گَه،
وُ بدهكار بَنَه طَلَبكار آ.

^٨ وَكه بي عدالتی مي كاره، بلا دِرو مي گَه،
وُ چو غيَضش ميشِكْتَه.

^٩ آيِم چَش وُ دِل سير خُوش هم مارِك آ،
سي يَكه دِ نُونِ خُوش وِ ژاريا مَنَه .

^{١٠} آيِمَه قاف شُونَه، بُن وِ دَر، قِي وُ مِرَاقَه مُحَفْتَه،
دَمِرگَه وُ بي آبرويي خِلاص مَوْنَه.

^{١١} وَكه قَلَبش پاك وُ حَرَفِياش دِلنَشِينَه،
دوسي پاتشاه نِصِيوش مَوْنَه.

^{١٢} چَشِيا خُداوَنَد پاسُونَه مَعْرِقَت آ،
آما حَرَفِيا آيِمِيا خِياَنَت كارِنَه باطل مي گَه.

^{١٣} تَمَل، دِ حُونَه مي مَوْنَه و مَنَه:

«شيري دِ دَر ها وِ كَمين!»

«دِ مينجا كيچَه گُشْتَه مَوْنَم!»

^{١٤} دَم زِينَه زِنَاكار چي چاه قيلي آ؛
و هَر كه مورِدِ عَضُو خِداوَنَد بُوْنَه، دِ و مَفْتَه.

^{١٥} حماقت، دِ دِل بَجَه لَوْنَه كِرْدَه،

اما چو تنبیه، اونه د و دیر می گه.

۱۶ و کِه و ژایا ظلم بگه، تا و مال خُوش اضافه بگه،
و یا و پیلداریا بَوَخَشَه، عاقوت و نَداری مِفَتَه.

حرفیا آیما حکیم

۱۷ گوش خُوتِه وا گُو، قِصَه حکیمیا نِه گوش گُو؛

و و تعلیم مه دل بَسپار،

۱۸ سی یِکِه نَبِه داشتِنِه ونو د دِلت

و نیایش رِی رُؤنِت سی نُو پَسَنَدیدَه آ.

۱۹ امرو یِنِه وِت یای دَم، بله و تُو،

تا توکلت و خداوند با.

۲۰ آیا اِبی سی مَثَلِه قِیَمَتِیْنِه سِیت نَنوَشْتِم،

که پُر د حکمت و نصیحت آ،

۲۱ تا او چیئی کِه دُرس و حَقِیْقَتَه دُونَسُوئی

تا بتونی جُئُو دُرس و کَسونی که تُوْنِه کِل کِرْدَنَه بئی؟

۲۲ آیم ژارِنِه سی یِکِه ضَعِیْف آ غَازَت نَگُو،

و حَقِ سِئَم دیدِیَانِه دِ مَحْکِمَه پامال نَگُو.

۲۳ سی یِکِه خداوند وِ دِفاع دِ حَقِ وِنُو وِر مِیْسَه،

و جُونِه غَارَتِگِرِیَاشُونِه غَارَت مِیگِه.

۲۴ وا کَسی کِه عَصَبَانِیت، ها دِ خَمِیْرَه اش، دوسی نُن،

و وا و کِه نِقِ آ نِقِ دِ غِیْض پُر آ، هُمِنِشِی نُو،

۲۵ مَوادا رِیَاشِه یای پِیری،

و خوتِه و تَلَه بُونی.

۲۶ دِ وِنُو نُو که دَس مِئَن،

و ضامن بدهکار مَوئَن؛

۲۷ آر تَوانِ پَرِدَاخت نَاشتوئی،

جُل وِجَاتِه هَم دِ زِيرِ پَاتِ مِ گَشَن.

۲۸ حِدِ حُدُودِ مُلْكِتِ كِه دِ قَدِيمِ، اَجْدَادِتِ قِرَارِ دَنَه،
جاوِجَا نَكُو.

۲۹ پِيَايِي نِه كِه دِ كَارَشِ مَاهَاژَتِ دَارَ، مِيِنِي؟
او دِ خِدْمَتِ پَاتَشَايَا مُوَنَه،
نَه دِ خِدْمَتِ مَرْدِمِ عَادِي.

۲۳

۱ وَخْتِي وَ حَاكِمِي وَ سَرِه سَفْرَه مِ نَشِينِي،
وَ خَاطِرِ بَسْپَارِ، وَ چِه كَسِي رِيُورِي هِيَسِي،
۲ آر آيِمِ لَمُو گِيَه دِرْدِيَايِي هِيَسِي،
كَارْدِ رِي تَشْنِيَتِ بِلِ، خَوْتِ نِيَه دَارِ.
۳ شِيْفَتَه خُورَاكِيَا خُوشِ مِزَه او نُو،
سِي يَكِه او خُورَاكِ، تُونَه فِرِيو نِيَه.

۴ سِي پِيلِدَارِ بِيئَه خَوْتِ دِ پَا نُو؟
اِيْقَه بَصِيرَتِ دَاشْتُو تَا دَسِ دِ اِيِي كَارِ وِرْدَارِي.
۵ تَا چَشِ وِشِ بُونِي دِ بِيِنِ رَتَه؟
سِي يَكِه ثِرُوتِ، چِي دَالِ وَازِ مِيرَه وَ مِي پَرَه!

۶ دِ سَفْرَه آيِمِ چَشِ تَنگِ نُحُورِ،
وَ دِ حَوَسِ خُورَاكِ خُوشِ مِزَه او نُو؟
۷ سِي يَكِه دِ وُنُونَه كِه هَمِيَشَه جِسُو كِتُو مِي گَنِ.
وَ تِ مَتَه: «بُحُورِ وَ بَنُوشِ»، اَمَا دَلِشِ وَ تَوْنِي.
۸ لَقْمَه اِي نِه كِه خَرْدِي، قِي مِي كِي،
وَ تَعَارِفَتِ هَمِ وَ بَايِ مِيرِ.

۹ آيِمِ اَحْمَقِي نِه نَصِيحَتِ نَكُو،

سى يَڪه، حكمتى كِه دِ گَومِته، خوار مِينه.

۱۰ حد وُ خُدُ دِ مُلكِ خُوتِه كه دِ قَدِيم تَعِين بِيه جاوِجا نَكو،
و زَمِين يَتِيمِيَانِه واگير نَكو،
۱۱ سى يَڪه قِيم وُ نو زُوردازه،
و و دَادِشُ مِ رَسَه.

۱۲ نَصِيحَتِيَه دِ دِلِت جا بِ،
و گوش خُوتِه وِ حَرَفِيَا مَعْرِفَت بَسپار.

۱۳ دِ ادب كِرْدِنِه بَجَه كُوتايِ نَكو؛
چُو تَنبِيه اُونِه نِمِ كُشَه.
۱۴ وَقتى اُونِه وا چُو بَرْنِي،
جُونِشِه دِ دِيَارِ مُرْدِيَا نِجَات مِئِي.

۱۵ رُولَه، آر دِلِ تو حَكِيم با،
دِلِ مِه هَم شَاد مُوئَه؛
۱۶ وَ وَختى لُويَات او چِيئِي كِه دُرِسَه مُئَه،
تَموم دِلِ مِه هَم شَاد مُوئَه.

۱۷ و گَنَاكاريَا حَسِيدِي نَكو،
بَلَكَم هَمَه رُوز، سى ترس خِداوند غِيَرَت دَاشْتُو.
۱۸ سى يَڪه وِ دُرُسى كه آخِرَتِي هِي،
و اَمِيدت دِ بِيِن نِمِ رَه.

۱۹ كَرَم، گوش پِير و حَكِيم بُو،
و دَلتِه دِ رَاس جِلو بُر.
۲۰ هُمَنِشِينِه عِرَقِي وُ شِرْأُويَا نُو،
وَ وا گِيَه دِرْدِيَا نَنَشِي،

۲۱ سی يڪه عرق وُ شَرَاو وُ گِيه دِرْدِي تونِه وِ ژاري مِ گَشَن،
سی يڪه نَشِه اِي وِنو، ژارِت مِ گه.

۲۲ وِ بُوَات، که دِ او جُوگِرْتِي آ، گوش گُو،
وِ دَا پيرْتِه خوار نَگُو.

۲۳ حَقِيقَتِيه بَخَر وُ اوْنِه نَفِرُوش،
حکمت بَخَر وِ نصيحت بَخَر وُ فَهَم بَخَر.

۲۴ بوَا آيِم صالح شارِش زيادَ:
وِ که گِرِ حَکِيمي داره، دِ وِ خُوْشال آ.

۲۵ پيل بوَا وِ دات خوشال بان؛
پيل وِ که تونِه زائِس آ، شادي بَگه!

۲۶ گِرْم، دَلْتِه وِ مِه بَ،
وِ پيل چَشِيات مشتاق زِيَا مِه با.

۲۷ سی يڪه زِينِه فاحِشِه چي چاه قِيْلِي آ،
وِ زِن زِناکار چي چاه تَنگ وُ تاريک.

۲۸ چي رازَنِي دِ کَمِين مِ نَشِينِه،
وِ دِ مِينِه آيمِيا وِ خيانتکارِيا اضافِه ميگه.

۲۹ مُصِيوَت سي کِيه؟ غُصَه سي کِيه؟
قِي وُ مِرَافِه سي کِيه؟ آه وُ نالَه سي کِيه؟

زَحْمِيا بِي جَهْت سي کِيه؟ چَشِيا سُوْر، سي کِيه؟
۳۰ هِينِه وُنُونِي که تا ديروقت دل دِ شِرَاو نِمِي کِنَن،

وِ دِ دُم چَشِيئِيه عَزَق وُ شِرَاو آن.

۳۱ وِ زَنگ سُوْر شِرَاو سيل نَگُو،

وقتي دِ پيالَه چَشَمَک مِشُونَه،

وِ وا نرْمِي وِ هار مِزَه!

۳۲ دِ آخِر چي مار مِگِرُونُو،

وُ چي افعي نِيش مِزَنَه.

٣٣ چشیات چیا عجیب و غریب مینه،
 و دِلت دِ چیا گن قِصه می گه.
 ٣٤ چی کسی مویی، که دِ دلِه دریا حُفتیه،
 و چی کسی که و ری دگل کشتی حُفتیه.
 ٣٥ مئی: «ونو منه زن و چیئی نَقَمِسم!
 منه سیرکوه کِردن و نَقَمِسم!
 پَس چه وقت بیار مومم
 تا تیفی هنی بَنوشم؟»

٢٤

١ و آیمیا شریر حَسیدی نگو،
 و تَمارزو هُمَنیشینی وا ونو نو؛
 ٢ سی بیکه، تَموم فکَر و ذِکَرش پنا که، و مردم زور بَن
 و لویاش دِ آزار و اذیتیا قِصه می گه.

٣ حونه وا حکمت بنا مونه،
 و وا فهم آ که پایار می مونه؛
 ٤ وا معرفت اُتاقیاشه پُر می گه،
 دِ اموالِ گِزو قیمت و نَفیس.

٥ پیا حکیم قوت زیادی دازه،
 و بیای که معرفت دازه و قدرتش اضافه میگه؛
 ٦ وا مشورتیا حکیمونه میتونی و جنگ روی،
 و وا مشاوریا زیاد میتونی پیروز بوی.

٧ دَس احمق و حکمت نمی رسه؛
 دِ مجلسِ گپو، چیئی سی گته نازه.

٨ و که نقشه یا گن دِ سر داز،
 عاقوت اشناخته مونه و رسوا مونه.

٩ نَقْشَهٗ يَاحِمَقَانَهٗ گَنَا آ،
وَ آيْمِيَا دِ قَافِ شُو بِيْزَارِن.

١٠ آر دِ رُوْزِ فَاَجَعَهٗ دِ هُوْشِ رَقِي،
چَنِي گَمِ زُوْرِي!

١١ وَنُوْنِي كِهٖ وَالَا مَرِگِ بُرْدَهٗ مُوْتِنِ، نِجَاتِ بِ؛
نُوْآ وَنُوْنِي كِهٖ وَآ پِلِ زِنَهٗ سِي گُشِيْسِهٖ مِيْرِنِ، بِيْر.
١٢ آر بُئِي: «مِهٖ يِنَهٗ نُوْنِيْسِم»،

مَهٗ وَ كِهٖ قَلْبِهٖ آيْمِهٖ سُوْوَكِ سَنَگِيْنِ مِيْگَهٗ، اَوْنِهٖ نِيْمِي فَمَهٗ؟
مَهٗ وَ كِهٖ چَشِيْشِ رِي جُوْنِهٖ تُوْنَهٗ، خُوْرِ نَاَزَهٗ؟
مَهٗ اَوِ مَطَابِقِ كَارِيَا هَرِ كَسِي، جِزَا نِيْمَتَهٗ؟

١٣ گَرِمِ، عَسَلِ بُوْخُوْرِ سِي يِيْكِهٖ خُوْآ؛
عَسَلِي كِهٖ دِ شُوْنَهٗ مِي تُوْگَهٗ دَمِيْتِ شِيْرِي مِي گَهٗ.

١٤ دُوْنِسُوْ كِهٖ حِكْمَتِ هَمِ سِي تُوْ هِهٖ چَنِي نَهٗ؛
آر اَوْنِهٖ وَ دَسِ بِيَارِي، آيْنَدَهٗ رُوْشِنِي دَارِي
وَ اَمِيْدَتِ دِ بِيْنِ نِيْمِي رَهٗ.

١٥ اِي شَرِيْرِ، دِ كَمِيْنِ خُوْنَهٗ پِيَا صَالِحِ نَنَشِي،
وَ شَارِيْشِ نَشِيُوْنِ؛

١٦ سِي يِيْكِهٖ حَتِي آر پِيَا صَالِحِ هَفْتِ گِلِ هَمِ بَفْتَهٗ، دُوَاْرَهٗ وَرِمِيْسَهٗ؛
اَمَا پِيَا شَرِيْرِ، دِ زَمُوْنَهٗ بِلَا زِي مُخُوْرَهٗ.

١٧ دِ اَفْتَايِيْنَهٗ دَشْمَنْتِ شَادِ نُوْ،

وَ وَخْتِي وَ زِي مُخُوْرَهٗ دِلْشَادِ نُوْ؛

١٨ مَوَادَا خِدَاوَنْدِ بِيْتَهٗ وَ دِ نِظَرِشِ خُوْشَايَنْدِ نُوْتَهٗ،
وَ غَضُّوْبِيْشَهٗ دِ اَوِ وَرِگَرْدِنَهٗ.

۱۹ سی خاطرِ آیمیا بدکار خوتِ اذیت نگو
و و آیمیا شریرِ حسیدی نکو،
۲۰ سی یکه سی بدکار آینده‌ای نی،
و چراغِ آیم شریر گورِ موئه.

۲۱ گرم، دِ خداوند و دِ پاتشاهِ بترس،
و وا گسونی که چنی نمی گن همنیشی نو.
۲۲ سی یکه نوهلمونه و مصیوتِ گرفتارِ موئن،
و کیه که دونسوا چه هلاکتی دِ دسِ خداوند و پاتشاهِ ری سَرش
نازلِ موئه؟

باقی حرفیا حکمایا

۲۳ پیایا حکیم چنی گتته:

جانبِ داری دِ داوری خونی:
۲۴ هرگه و آیم شریر بته: «حق ها وا تو!»
و ته مردمِ ملعون آ و ته ملتیا محکوم.
۲۵ اما و که آیم شریرینه توییخ بگه،
سعادت و برکت زیاد نصیوشِ موئه.

۲۶ یه جئو، صادق

چی بوسه آری لویا.

۲۷ اول کسب و کارته ر بو، اوسه ونه ری و رگو،
بعد حونه و زنه ای سَر پاگو.

۲۸ و ضدِ همسات، شهادتِ بی جهت، ن،
و لویاته سی فریو و کار نُور.

۲۹ ن: «وا او چنو ميکم که وا مه کرده؛
او چئی که او آيم کرده، تلافی ميکم.»

۳۰ د مزرعة پيا تمل گذر کردم
و د تاکسون پيا بی عقل، رد بييم؛
۳۱ سويل گو، همه جا نه خار گرتی،
علف هرز زمينه پوشنی،
و پرچين سنگی رمسی.
۳۲ اوسه د او چي که دييم و فکر رتم،
و د او چي که دييم عبرت گيرتم:
۳۳ کمی خاؤ، کمی چرت زنه،
و کمی دس ری دس نيایه سی استراحت،
۳۴ اوسنه که زاری چی رازن و تومی تار،
و نداری، چی پيا مسلح.

۲۵

۱ پنو هم امثال سلیمونه که و وسیله پیا جرقیا، پاتشاه یهودا،
نوشته بی:

۲ عظمت خدا، د پوشینه آسراشه؛
اما عظمت پاتشاه، د جستینه امور آ،

۳ هه چی دس پیا کرده و بلنی آسمو و چی عمق زمی،
پی برده و دل پاتشاه غیر ممکن آ.

۴ زنگه د نقره سوا گو،
تا ظرفی سی نقره کار دیش درا؛
۵ آیما شرینه د حضور پاتشاه دیر گو،
تا تخت او د عدالت پایار بمونه.

٦ خُوبِ دِ حَضُورِ پاتِشاہِ گِپِ نَکُو،
وَ رِیِ جا گُپُو نَکِ نِ؛
٧ سِیِ یِکَہِ پِترَہِ کَہِ وِ تِ بُوئِنِ: «بِالائِرِ بَنَشِیِ»،
تا یِکَہِ، دِ بَرُووَرِ چَشِ نَجِیمِزادَہِ اِیِ وِ ہارِ بُردَہِ بُوئیِ.

چَشِیاَتِ چَہِ چِیاِیِ نِہِ دِیَہِ!
٨ وا عِجَلَہِ وِ مَکَمَہِ نُرِ،
سِیِ یَہِ دِ آخِرِ سَرِ چِیِ مِیِ کِیِ
اَرِ هُمَساتِ تونَہِ سَرَمَنَہِ بَکَہِ؟
٩ مُشِکِلیَتِ وا هُمَساتِ وِ خُوشِ بُو،
رازِ یِکِیِ هَنیِ نِہِ فاشِ نَکُو.
١٠ موادا وِ کِہِ مِیشِنُو اَسَرَمَنَدَتِ بَکَہِ،
تا وِ اَبَدِ بَد نُوَمِ بُوئیِ.

١١ حَرَفِ وِ جا،
سِیوِ طِلا دِ سِیَیِ نَقَرَہِ آ!

١٢ نَصِیخَتِ شَخِصِ دُونا، سِیِ گُوشِ شِئِوا،
چِیِ خَلَقَہِ طِلا وُ جِواہِرِ، قِیَمَتِیِ آ.

١٣ قاصدِ آمینِ سِیِ کِلِ گُنَدِیا خُوشِ
ہَہِ چِیِ حُنِکیِ بَرَفَہِ دِ مِوسِمَہِ دِرو، جُونَہِ آقاِیا خُوشَہِ تازَہِ مِیگَہِ.

١٤ وِ کِہِ دَمِ دِ بَخِشِشِیا تِوخالِیِ خُوشِ مِیزَنَہِ،
چِیِ اُورِ وُ باِیِ، پِیِ بارُونِ آ.

١٥ وا صَبُورِیِ، مَوتَہِ حاکِمِ مُجابِ کِرَدِ،
زُوتُونَہِ نَرَمِ، سِخُونَہِ سَخِیَہِ مِیشِکِنَہِ.

١٦ آر عسل پیا کړدی، و اندازه بُجور،
موادا د سیر بوئی و قه ش بکی.
١٧ و حونه همسات زیاد نرو،
موادا د دینت، سیر بوئه و دلش وا رو بیا.

١٨ وکه شاهادت درو و ضد همساش بته،
چی گرز و شمشیر و تیر تیز آ.

١٩ اطمینو کړده و آیم خائن، د زمونه تنگی،
چی دنون لق و پا لنگ آ.

٢٠ آواز حنه سی آیم غصه دار،
چی دراوردینه جومه او د سرما،
و پاشیین نمک و ری زخمش آ.

٢١ آر دشمنیت گسسه آ، و او خوراک ب تا بچوزه!
و آر تشنه آ، آو وش ب تا بنوشه!
٢٢ سی یکه وا ابي کار، مری اړگیا تش ری سریش مینی،
و خداوند مژ خوییه تونه میته.

٢٣ هه اوطور که بای شمالی، بارو میازه،
هه چنو بدگویی، غیض و بار میازه.

٢٤ زینه ابي کړده د سیک ب،
د زینه ابي زیر په سقف وا زینه غرغری بیترا.

٢٥ خور خوشی که د دیار دیر دس می رسه،
چی آو حنیکی آ و جونه تشنه.

٢٦ آيم صالحی که وا آيميا شير سازش می گه،
چی چشمه لِقن و چاه آلوده آ.

٢٧ هه اوطور که زياد حردن عسل خونی،
د دومه جلال خوت بيه هم سی آيم عزتی نی.

٢٨ و که و نفس خوش سوار نُوته،
چی شهر بی حصارى آکه و ورخنه کړدو آن.

٢٦

١ هه چنو که انتظار نیمیره برف د نواسو و یا بازو د موسم درو بیا،
هه چنو انتظار نیمیره که آيم احمق مورد احترام قرار بیره.

٢ هه چی ملیچکی که پر میزه و قرار نازه و یا سپرپیسک د حال پر گرتیه که جایی نینشینته
لَعن و نفرین بی جا هم ری کسی نینشینته،

٣ شَلته سی اسب، لغوم سی الاغ،
و چو، سی گرده آيميا احمق آ!

٤ و احمق، هه چی حماقتش جُون،
موادا تو خوت هم چی او بویی.

٥ و احمق هه چی حماقت خُس جُون،
موادا د چشه خوش حکیم با.

٦ کسی که په پیغومینه و دسه آيمه احمق کِل میگه
هه چی پنا آکه جفت پایا خوشه مؤنزه و جوميله غضبانیت سر میگشه!

٧ مَتلی که د گپ آيم احمق میگه و در،
هه چی پایا لنگ، دُر آ (آویزونه).

^۸ احترام نیاپه و آیم احمق
هه چی بستن برد و فلما سینگ آ،

^۹ هه چی تل خاری که د دس آیم مسی فرو میر،
ضرب المثل هم د گپ آیم احمق هه چینه!

^{۱۰} کسی که آیم احمق یا هر رگذری نه و کار میر،
هه چی تیر اندازی آ، که بی هدف زخمی می که.

^{۱۱} چنو که سی و قی خوش دوازه ور می گرده،
احمق هم حماقتیه تکرار می که.

^{۱۲} پیایی که د چش خوش حکیم آ، مینی؟
و په احمق بیشتر د او امید می!

^{۱۳} آیم تمّل د خوئه می موئه و مئه:
«شیری د جدّه، ها د کمین!
په شیری د کیچه، ها د کمین!»

^{۱۴} هه چنو که در و ری پاشنش می گرده،
هه چنی هم آیم تمّل د ری جله جا خوش!

^{۱۵} تمّل دس د کاسه خوراک مور،
اما خسته موئه آر ونه و گپش بوزه!

^{۱۶} آیم تمّل د چشه خوش، حکیمتر آ
د هف پیا حکیم که چنو حکیمونه من!

۱۷ کسی کِه دِ مِرافَه اِبی کِه و او ربطی ناره دِخالت میکه!
هه چی پنا کِه گوش گمالینه بگشه.

۱۸ هه چی لیوه اِبی آکه
تَش و تیر و مرگ پرت بگه،

۱۹ وکه هُمسا خُوشه فِریو بَنه، و بعد بوته: «شوخی کِردم!»

۲۰ هیمه کِه نوته، تَش کور موته؛
فیت فِتو هم که نوته، مِرافَه مُخفتَه.

۲۱ هه چنو که زغال سی اِزگل آ، هیمه سی تَش،
هه چنو پیا جِنگری سی ورگنینه تَش مِرافَه آ.

۲۲ حرفیا آیم فیت فِتو هه چی لقمه یا خُوشمِزه آ،
که تا بِن وجود آیم میره.

۲۳ هه چنو کِه ظرفِ گلینه، لعابِ نُقره می پوشنه،
هه و او شکل حرفیای کِه پُر شور آن قلب شِراتت بارنه می پوشن.

۲۴ آیم کینه اِبی، وا حرفیاش کینه خُوشه قائم می که،
و دِ دلِ خُوش حیلَه نه جا مته.

۲۵ وقتی حرفیا دِلنشی میزنه تو گولِ حرفیاشه نُحور،
سی یکه دِلش دِ هَف چیه گن پُر آ.

۲۶ هرچن کِه کینه خُوشه وا حیلَه قائم بکه،
شرارتش دِ مینه جمع دیاری موته.

۲۷ هر که چاهي بکته، خوش دِ وَ مِفته؛
هر که بردينه بونه وا گلو، او بردِ وَ خوشِ وِر ميگرده،

۲۸ زونه دروزه، دِ قزونيا خوش بيزاره،
و دمِ آيم چاپلوس، خروي و بار مياره.

۲۷

۱ تُو سي صُو فخر نكو،
سي يکه نوني، دِ طولِ روز، چي دِ پيش ميايه.

۲ پيل کسی هني دِ تُو تعريف بکه، نه گپ خوت؛
يکي هني، نه لويا خوت.

۳ برد سنگين او ريق، هم سنگين،
اما تحريك بيته و دس آيم احمق، دِ هر دک سنگين تزه!

۴ غصو، حونه خړکنه، و غيض، چي لفاوا،
اما کيه که بتونه دِ چلو حسادت دوام بيازه؟

۵ توبيخ آشکارا،
بيتره دِ محبت پنهوني.

۶ زخميايي که دِ دوس برسّه، دِ ري وفاداري آ،
اما بوسه يا دوشمه دِ ري فريو آ.

۷ گيه سير دِ شوته عسل ديش وار ميا،
اما سي گيه گسته، هر چي تلي هم شيرينه!

۸ پيايي که دِ حوتش آواره با،
چي پرنده ابي مي مونه، که دِ لوتش آواره بيوته.

۹ هِه چنوڪه عطر و رِغُونِه خوشبُو دِلِنِه شاد مي گه،
شِيرِينِيه مشورت صادقانه كه دِ په دوس ميا هم دِلِنِه شاد مي گه.

۱۰ دُوس خُوْت و دُوس بوآيه، ترك نَكو،
و دِ موقع تنگي خوت، و خُونِه پَرارت نَرُو؛
هُمسا نِزيك، بيتر دِ پَرار دِير آ.

۱۱ كَرَم، دُنا با، و دِل مينه شاد كو؛
تا بَتُونِم، جُتُو ونوني كه مينه سَرَنَش ميكن بِيَم.

۱۲ آيم عاقل، خطرِنِه مِئِينِه و قائم موته،
ولي آيم ساده، مير وا ناها و تُوُونَش مِئِه!

۱۳ جومه كسي نه كه ضامن غَرِيوَه مُوْتِه، پير!
جومه كسيه كه سي په زينه زناكار ضامه موته، گِزُو نيَه دار.

۱۴ و كه صُو زِي، هُمساش وا صدا بِلِن بَرِگَت بَتِه،
دِ جالِ اَعَت و جِسُو ميا.

۱۵ نَگِه كِرْدِنِه دائِم آو دِ په روز باروني
و په زِيْتِه غُرغَرُوِي هِه چي يَك آن.
۱۶ آر باهاي جِلوِشِه پيري هِه چي اِسائِه دِ جلو باي يا گِرْتِنِه رِغو وا دَسِه.

۱۷ هِه اُوْطور كه آهِن آهِن نه ميساء و جِلا مِئِه،
آيم هم آيم نه.

۱۸ و كه و په دِرختِ انجیر رسيدِي بَگِه، دِ ميوه اش مُوْخوره؛

و وَكِه ڊِ آقا خوش نيَه داري بَگه، عزّت پيا ميگه.

۱۹ هِه چنو كه آو، ري آيمِنه نِشو مَنه،

و هِه او طور هَم دلِ آيم، آيمِنه!

۲۰ هِه او طور كه ديارِ مُرديا وَ جَهَنم، سيري نازه،

هِه چنو چَشِ آيم هَم سيري نازه.

۲۱ هِه او طور كه نُقره ڊِ بوته تَشِ اِمِتحو موئَه وَ طِلا ڊِ كِيزه،

و هِه او طور هَم آيم وا زَفتاري كه ڊِ وَرِ تعريف وَ تمجيديا دازه اِمِتحو موئَه!

۲۲ آر احمق نِه، چي گَيم ڊِ هونگ بَگوي،

حماقتِش ڊِ او سوا نيموئَه.

۲۳ ڊِ وضع گله يات خُو واخوَر بُو،

وَ حواسِتِ وِ رمه يات با.

۲۴ سي يه كه ثروت تا ابد نَمي موئَه،

حتي تاج و تخت هَم سي هميشه نيموئَه.

۲۵ وَختي كه علفيانِه بَچَن وَ عِلف تازَه سوز بَگه،

وَ تَبَه يا بي ڊِ غلوفَه جمع بُوئَه،

۲۶ پَرَه يا جومَه وَرِ تُو موئَن،

وَ بُزيا باها زمينِت.

۲۷ وَ شيرِ بُزيا سي خردنِ تُوئُو

وَ خانوادَه وَ كنيزيات بَسَه.

۲۸

۱ آيميا شَرير فرار مي کن، حتی اوسه كه کسی ڊِ دُومِشُوني،

اما آيميا صالح چي شير، شُجاع آن.

۲ وقتي مملکتی ها ڊِ شورش، حاکمياش هَم زياد موئَن

اما پيا فهيم و دونا، مملکت پيار ميگه.

^۳ آر ژار و ژار، ظلم بگه،

جي بارونه تُني مي مُونه، که محصولي وِجا نميله.

^۴ وُنو که وِ قانون پُشت ميکن، بئِراژتبه تحسین ميکن،

اما وِنو که قانونه نيّه ميازن، وِ ضدِ شَرارت وِرميسن.

^۵ مَرِدمونِ شَرير، عدالتِ نيّه نيمي قَمَن،

اما وُنو که دِ دُم خداوند هيسن عدالتينه کاملا ميفمن.

^۶ پيا ژاري که دِ راسي زينه ابي ميگه بيتره دِ

بيا دولتَمني که زيارش کُز آ.

^۷ کُري که قانونه نيّه دازه، فهيم آ،

اما رفیقِ آيميا عياش، مایه ننگِ بوا خوش آ.

^۸ هر که، ثروت خُوشه وَا نُزول وُ سُود اضافه بگه،

وِنه سي کسی وِجا مي نيّه، که نِسوت وِ ژاريا دَس وُ دِل وَاژه!

^۹ وِ که دِ گوش دِئه وِ قانون سر واز ميگه،

حتي دعاش هم کِراحت دازه.

^{۱۰} وِ که آيميا دِرسکارينه مُنخريف ميگه وُ وِ رَگن ميگشنه،

دِ چاهي که خوش گنه آ مِفته،

ولي آيميا بي عيو ميراث خو دارن.

^{۱۱} بيلدار، خُوشه حکيم دُونه،

اما پيا ژارِ دُونا، دَس اونه ري مي گه.

۱۲ وقتی آییمیا صالح پیروز موئن، مردم و شو افتخار زیادی می گن؛
اما موقعی که آییمیا شیر و قدرت می رسن، مردم خوشونِه قائم میکن.

۱۳ هر که خطایا خوشه بپوشنه، کامیاب نمونه،
اما هر گه و ونو اعتراف بگه و ترکشو بگه، رحمت نصیوش مونه.

۱۴ خوشال کسی که همیشه {د خداوند} می ترسه،
اما و که دل خوشه سخت بگه، و بلا گرفتار مونه.

۱۵ حکومت حاکم شیر و ری مردم بینوا،
هیچی شیر دزنده یا خرسی آکه حمله می گه.

۱۶ حاکم آحمق، ظالم سنگیلی آ،
اما و که د بی عدالتی نفرت دازه، عمر خوش دراز می گه.

۱۷ و که دسپش و خینه کسی آلوده آ تا آخر عمرش متواری آ!
نباید هیچگه وش کمک بگه.

۱۸ و که د راسی قدم ور میاره، نجات پیا می گه،
اما گسی که، ریاش کزه، بیگی زی محوره.

۱۹ و که ری زی نه خوش کار بگه، د نو سیر موخوزه،
و که د دومه بای بدونه، زار مونه.

۲۰ آیمه آموئتدار برکت زیاد و دس میاره،
اما و که وا عجله د دومه ثروت می زه، بی سزا نیمیمونه.

۲۱ طرفداری، کار دُرسی نی،

اما کسونی هیسن که سی خاطر لقمه نُونی خطا میکن.

۲۲ پیا خسیس وا عجله دِ دُم ثروت می رَه،
بی خور دِ یکه فقر، ها دِ ناهاش.

۲۳ کسی که توبیخ می گه آخر سر،
بیشتر مورد لطف قرار میزه تا آیم تملق گو.

۲۴ و که بوآ یا دا خُوشه غارت بگه
و بُته: «خطائی نکردهمه»،
هُم دسه کسی آکه هلاک می گه.

۲۵ پیا طمه کار، مراقه و بار میازه،
اما هر گه که و خداوند توکل بگه، دارا موئه.

۲۶ و که و فکر خُوش توکل دار، آیم احمقی آ،
اما و که دِ ر حکمت قدم ورمیازه، نجات پیا می گه.

۲۷ و که و ژاریا میوخشه، و نداری گرفتار نموئه،
اما گسی که چشیشه و ری ژاریا می وئه لعنتیا زیادی نصیوش موئه.

۲۸ موقعی که آیمیا شریر و قدرت می رسن، مردم، خُوشونه قائم میکن،
اما وختی آیمیا شریر هلاک مَوئن، آیمیا صالح جو میزن.

۲۹

۱ گسی که وا یکه زیاد توبیخ موئه اما سرسختی می گه،
یگی چنو می شکته که هیچ علاجی نازه.

۲ وا ترقی آیمیا صالح مردم شادی می گن،
وا حکومت آیمیا شریر ناله!

۳ پياپي که حکمتِ دوس دار،
بُوأشِه شاد می گه،
اما هُمَنِشِينِه فاحِشِه يا اموالِشِه و باي مَنّه.

۴ يه پاتشاه وا عدالت، مملکت نِه آباد می گه،
اما پيا رِشَوَه حَر وَنِه وِيزو می گه.

۵ وَ كِه تَمَلُقِ هُمَساشِ بُنّه،
سی پایا و دام وِلّه می گه.

۶ آيم گنه کار دِ کارِ خِلافِ خُوش و دام مِفْتَه،
اما پيا صالح آواز مُحونَه وُ شادی می گه.

۷ آيم صالح حواسِش و حَق وُ حَقوقِ ژارِيا،
اما آيم شيرير، چنی درکی نازِه.

۸ قاف شُنّه يا، شَهري نِه و نَش ميگَشَن،
اما حکيميا، غيَضِ مُحوفَتِن.

۹ وقتي آيم حکيم وا آيم احمق دَمَرگه بَگن،
آيم احمق چه گري دادُ و قال بَگه وُ چه گري قاف دِرارَه، دِ هَر حال آرايشی ني!

۱۰ پياپا خي ريز دِ پياپا بي عيو بَيشُ ميا،
و دِ دُم رِخْتِنِه خِينِه آيما دُرِسکارَن.

۱۱ آيم احمق تموم عصبانيت خُوشُه بَرُوز مَنّه،
اما آيم حکيم وَنِه وِ آرومی نيّه ميازه.

۱۲ حاکمی که و حرفیا دِرو گوش بَنه،
زیر دَسپاش، گِردش شَریر موئن.

۱۳ ژار و ظالم، دِ یه، چی یگن:
نور چش هَرِدک دِ خداوند آ.

۱۴ پاتشایی، که و بیچاریا و انصاف داوری بگه،
تَخیش تا و ابد، پایار می موئه.

۱۵ چو و توبیخ، حکمت مئه،
آما بچه ای که و حال خوش راها بوئه،
سی داآش شَرْمِنه ای میاره.

۱۶ وا تَرَقی آیمیا شَریر، خطا هم زیاد موئه،
آما آیمیا صالح سَرِنگونی ونونه مین.

۱۷ بَجَتِ ادب گو که باعث آسایشت موئه،
و دِلته شاد می گه.

۱۸ اوچه که هدایت خدا نُوئه؛ مردم افسار گسیخته موئن؛
اما خوشال کسی که شریعتِ خدانه نیه میاره.

۱۹ غَلِم تَنیا وا نصیحت ادب نُمُوئه؛
سی یکه وَنه میقمه، اما و جا نِمیاره.

۲۰ وَنه مینی که دِ قِصه کَرده عجول آ؟
و اَحَمَق بیشتَر امید هی تا او.

۲۱ وَکه غُلْمِشِه دِ گُچکی و ناز گب کَرده،

آخِر سَر مِیَنَه کِه وارِش بیه.

۲۲ پیا جَنگِرُو قی دُرس می گه،
وَ آیم عصبانی حال، خطایا زیادی می گه.

۲۳ غُورت بیئِه آیمه خوار می گه،
آما آیم اُفتایه عَزت پیا می گه.

۲۴ شَریک دُوز، دُشمینه جُونه خُوشه؛
قِسَمِش مَنن آما دَم وا نِمیکه.

۲۵ تَرس دِ آیم په دام آ،
اما وَ که وَ خداوند توکل بگه، ها دِ اُمُو.

۲۶ خیلِیا دِ دُم جلب نِظَرِ حاکم آن،
آما یه خداوند آکه حق آیمه وش مئِه.

۲۷ آیم ظالِم دِ چَشیه آیم صالح، مَنفور آ،
آما آیم دُرسکار دِ چَشیه آیم شریر.

۳۰

حرفیا آگور

۱ حَرفیا آگور گُر یاکه: په خطابه:

آگور و ایتئیل چنی گت:

مه شَکَتِم، ای خدا، مه شَکَتِم، ای خدا، دِ دِ پا دِرُومامه.

۲ «بی گمو مه دِ مین آیمیا دِ همه نادو ترم،

مه فَهَم په آیمه نارم.

۳ مه حکمت، یای نگریمه،
 و هیج شناختی د او قدوس نارم.
 ۴ و کیه که، و آسمو بالا رتوئه و دوجه و زمی و هار اوماوئه؟
 و کیه که، بایه د مینه گرمز خوش جمع کردوئه؟
 و کیه که، آویانه د زداش پیچنوئه؟
 کیه که تمومه حد و مرز یا زمینه برقرار کرده؟
 نومش چینه، و گرش کی نوم دازه؟
 و دُرسی که تو آگاهی!

۵ «هر گلومه خدا ثابت بیه که حقیقت آ؛
 او سی ونونی که د او لیز میزن، سپر آ.
 ۶ و گلومه او، چپی اضافه نکو،
 ورنه تونه توبیخ می گه، و خوت دروزه میکی.

۷ « دو چی د تو میحام،
 تا نمردمه ونه د مه دریغ نکو:
 ۸ دزو و دروزنی نه د مه دیر گو؛
 نه نداری و مه پ، نه دولتمنی،
 مینه وا او خوراک کی احتیاجمه سیر گو.
 ۹ موادا دولتمن بوئم، تونه انکار بیکم،
 و بیئم: "خداوند کیه؟"
 یا ژار بوئم، دوزی بیکم
 و نوم خدای خومه، بی حرمت بیکم.

۱۰ «د غلم، د ت آربابش گن ن،
 موادا تونه لعن بکه و توئوش بی.

۱۱ «هیسن گسونی، که بوأ خوشونه لعن میکن،
 و دأشونه برگت نیمن.

۱۲ هیسن گسونیکه دِ تِه خُوشِ پاکن،
دِ حالی کِه دِ کثافت خُوشو پاک نوبته.

۱۳ هیسن گسونی که چشیاش تگبر دار،
و وا حقارت سیل می گن.

۱۴ هیسن گسونی که دُنو نیا شو چی شمشیر آ،
و دِ آرواریاش کارچویا هی،
تا ژاریا نه دِ ری زمی قیت بئن،
و بیچارایانه دِ مینه مردم.

۱۵ « "زالی" دو دختر دازه،

که می قارنن: "ب! ب!"

« سه چی آ، که سیری نازن،

بلکم چار چی، که نمئن "بسه!"

۱۶ دیار مُردیا، رَحَم نازا،

زمی، که دِ آو سیری نازه،

و نَش کِه هرگز نمئه: "بسه!"

۱۷ « چشی که، بُوآ نه مسخره بکه،

و اطاعت دِ داآ نه خوار بشمازه،

غَلایا "دِرّه" چشیاشه دِ کاسه درمیاژن،

و لاشخُوریا اونه مُحورن.

۱۸ «سه چی، سی مه خیلی پلاجی آ،

بلکم چار چی، که وُنونه نمی فَمِم:

۱۹ چطور په دال ایقه بالا دِ آسمو واز میزه،

چطور مار و ری صخره می ژیله،

چطور په کشتی دِ مینجا دریا یا ر خُوشه پیا می گه،

و چطور پیایی دِل دُخترِ چوونینه و دَس میازه.

۲۰ «بينا آ ريه زنه زناكار:
مُخْرَه وُگِبْ خُوشِ پاكِ مِي گَه وَ مُنَّه:
"خطائی نَكِرْدَمَه"

۲۱ «زِي دِ سِه چي مِي رِكِيه،
بلکم چار چي آکه تَاوَتَ حَمْلِشِ نازَه:
۲۲ غُلْمِي که پاتشاه مُوَنَه،
أَحْمَقِي، که سير با،
۲۳ زَن مَنفوري که شي بَگَه،
و کنبزي، که جا خاتون خُوشه بيزه.

۲۴ «چار چي هي، ري زِي که خيلي گُچگن،
اما و غايت حکيمن:

۲۵ مِرِيژِيَا که آفَرِيْدَه يا ضِعْفِي اَن،
اما خوراک خُوشُونَه، دِ نُواسُو جمع ميکن؛
۲۶ گورگنیا که آفَرِيْدَه يا ضِعْفِي اَن،
اما لُونَه خوشونَه، دِ مِينَه صَخْرِيَا مِي سَارَن؛
۲۷ قُلَه يا پاتشاه نازَن،
أما گَرْدِشُ وا يَك دَسَه دَسَه رِژَه مِيزَن؛
۲۸ مارمليکه وا دَس موَنَه بيري،
اما، دِ قَصْرِيَا پاتشايَا پيا موئن.

۲۹ «سه چي اَن که وا وَقارَ رِ مِي زَن،
بلکم چار چي که وا متانتَ رِ مِي زَن.
۳۰ شير، که دِ مِينِ جِيوُونِيَا وَ حَشِي زوردارتِرِ آ،
وَ دِ پُرَاوَرِ هِيچگُومِ وا دِ مِا نِميره؛
۳۱ کَلَشِيرِ که سَلُونَه سَلُونَه رِ مِيرِ، وَ چَپِيشِ،
و شاهي که سپاهش هُمرا اوَنَه.

۳۲ «آر حماقت كِرديِه، وَ خُوتِ بِلن كِرديِه،
وَ آر فِكريا گن كِرديِه، وَ خُوتِ بيا دَس دى كاريات بگش!،
۳۳ سى يِكِه وا زئنه شير كِرِه وَ دَس ميا،
د زئنه پت، خى،
وَ د غيض، مِرآفِه.»

۳۱

حرفيا لموئيل شاه

۱ پِنُو قِصَه يابى يَه كِه دآ لموئيل پاتشاه،
وَ او تعليم ده:

۲ «چى ميكي اى گُرم، چى ميكي اى گُريه مه،
چى ميكي اى گُرم كه تُو د نَدريا ميني؟
۳ نيرُو خُوتِ، وا زئنو هَدَر نكو،
وَ رَ خُوتِه وا ونو يكي نكو
پنو شايانه وَ نابودى مى گشن.

۴ «سى پاتشايَا شايسته نى اى لموئيل،
سى پاتشايَا شايسته نى كِه شِرُو بَنُوشَن،
وَ يا حاكَميا كه عَزَق بُوخُورَن.

۵ مَوادا بَنُوشَن وَ قَوانينه دِ وِير بَرَن،
وَ حَقِ مَظَلوميانِه زيرِ پا بَنين.

۶ عَزَقِنِه وَ وَبِ كه دِ حالِ مَرگِه،

وَ شِرُوآوِ وَ ونو كه سَخَت پَرِيشُونَن؛

۷ بيلِ تا بنوشَن وَ بيچارِه ايشُونِه دِ وِير بَرَن،

وَ دَ بدبَخْتى خُوشُونِه وَ ياي نيازَن.

۸ «دَمِه خُوتِه سى بى زُونيا وا گُو،

دَمِه خُوْتِه سِي گِرْتِنِه حَقِي گِرْدِ وِنُونِي وَا گُو كِه مَحْرُومَن.

۹ دَمِتِ وَا گُو وَ وَا عَدَالَتِ دَاوَرِي گُو؛

وَ وَا دَادِ ژَارِيَا وَ مُحْتَاجِيَا بَرَس.

حکمت: زَنِي كِه دِ خَدَاوَنَدِ مِي تَرَسِه

۱۰ كَبِه كِه بَتُونِه زَيْنِه شَايَسْتِه اِي پِيَا بَكِه؟

قِيَمَتِ او دِ ياقوتِ هَم بيشترِ اَ.

۱۱ دِلِه مِيرَشِ وِ او اِعْتِمَادِ دَازِه،

وَ نَمِيلِه مِيرَشِ وِ چِيئِي مُحْتَاجِ بَا.

۱۲ دِ گِرْدِ رُوزِيَا زِنِه اِي خُوشِ،

وَ مِيرَشِ خُويِ مِيگِه، نِه گَنِي.

۱۳ پَشَمِ وَ كُتُونِه مِيرِ،

وَ وَا دَسِيَا خُوشِ وَا رَغَبَتِ وَنُونِه مِي رِيَسِه.

۱۴ هِه چِي گَشْتِي يَا تَاجَرِيَا اَ،

كِه خُورَاكِ خُوشِه دِ دِيرِ دَسِيَا مِيَازِه.

۱۵ وَا يِكِه هَنِي شُوَا، وَرْمِيَسِه؛

خُورَاكِ سِي اَلِ حُوشِ اَمَادِه مِي گِه،

وَ وَ كَنِيَزِيَاشِ بَرِشُونِه مَنِه.

۱۶ مَزْرَعِه اِي دِ نَظَرِ مِيرِه وَ وَنِه مِي خَرِه؛

دِ دَسْتَرِنِجِ خُوشِ تَاكِسُونِي غِرَسِ مِي گِه.

۱۷ وَا چَدِيَتِ اَمَادِه سِي كَارِ مُونِه

وَ سَخْتِ كَارِ مِيگِه.

۱۸ نَفْعِ تِجَارَتِ خُوشِه مِيَنِه،

چِرَاغِشِ، دِ شُو كُورِ نِمُونِه.

۱۹ وَا دَسِيَا خُوشِ نَخِ مِي رِيَسِه،

وَ كَلِكِيَاشِ چَرخِ دُوكِه مِيرِ. ۲۰ وَا ژَارِيَا دَسِ دِلِ وَا زَا،

وَ دَسِيَا شِه سِي گِرْتِنِه دَسِه مُحْتَاجِيَا دِرَازِ مِي گِه.

۲۱ وَ قَتِي بَرَفِ بَوَازِه، سِي اَلِ حُوشِ دَغْدَغِه نَازِه،

سِي يِكِه هَمِه اَلِ حُوشِ جُومِه گَرَمِ دِ وَرِ دَارِنِ.

۲۲ سِي رَخْتِ خُوشِ مَلَا فِه مُونُوزِه؛

جومه وريش دِ كتونِ نرم وُ پارچه ارغوان آ.

^{۲۳} ميرشه دِ مجلسِ گپو مي شناسن،

و وا گپونه ديار مينشينه.

^{۲۴} او جومه يا گتونه مُنورَه وُ ميفروشَه،

سي تاجريا شال وُ سيتره آماده مي گه.

^{۲۵} قوت وُ شرف چي جومه، ها دِ وريش،

و و آينده لو خنه مي گه.

^{۲۶} دَميشه وا حكمت واز مي گه،

و وا زُونش مهربوني نه تعليم مئه.

^{۲۷} و كاريا آل حوتش نظارت مي گه،

و نونه تَملي نمو حوره.

^{۲۸} بچونش ورميسن، اونه مارک موخونن؛

ميرش هم اونه ستايش مي گه وُ موئه:

^{۲۹} «زَنونه زيادي كاريا شايسته كرده،

اما تو دِ ناها همش زَنيه.»

^{۳۰} نازاري قريبنده آ و قسنگي زي گدر؛

اما زني كه دِ خداوند مي ترسه، بايد تحسinish كِرد.

^{۳۱} تَمر دَسياشه وِش بئيت،

بيليت، كه كاريا اونه دِ مجلسِ گپو تحسinish بگن.

